

**LÄÄNE MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2018. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	6
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	6
2.2 Eelarve.....	6
2.3 Projektid	7
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	7
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	8
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	9
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	11
2.4.4 Erialahariduse omandamine	11
2.4.5 Töötajate tunnustamine	11
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	11
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	12
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	12
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	12
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	15
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	15
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	15
4.3 RVL teenindus.....	18
4.4 Laste- ja noorteteenindus	18
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	18
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	19
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	20
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	21
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	22
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	22
4.6.1 kohalikul tasandil	22
4.6.2 riiklikul tasandil.....	25
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	27
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	27
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	28

4.9 Andmebaasid	28
5. 2019. aasta tegevused	29
LISA 1. Personali koolitus	31
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	31
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	32
LISA 4. Laste ja noorteüritused	32
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	33

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/li nna nimi	Elanike arv (01.12. 2017)	KOV- de arv maak onnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Haru- kogud e arv	Teenin duspun ktide arv	Kokku: põhi-, harukogud,te eninduspunk t
Lääne maakond	21194	3	16, sh 13 harukogu	13	1	17
Sh Haapsalu	13354	1	4, sh 3 harukogu	3	1	5

2017. aasta elanike arv enne Lõuna-Läänemaa ühinemist Pärnumaaga 24970, pärast ühinemist Läänemaal 21194 elanikku, vähenemist mõjutas muidugi ka negatiivne iive. Lääne maakonnas haldusreformi järgselt 2018. aastal 16 rahvaraamatukogu (vt täpsemalt 2.1)

1. Põhilised tegevussuunad (rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine, RaRS § 5(5) 3).

Lääne maakonna rahvaraamatukogude põhitegevuseks oli teavikute kogumine ja säilitamine, e-teenuste vahendamine, lugejateenindus ja –koolitus, vaba aja kvaliteetse veetmise võimaldamine, laste lugemisharjumuste kujundamine, kodu- ja kultuurilooliste materjalide kogumine ja säilitamine, kirjanduslike sündmuste ja näituste korraldamine huvilistele. Maakonnas pakkusid mõned maaraamatukogud lisaks raamatukoguteenustele ka postiteenuseid. Maakonnaraamatukogu ülesanded olid teavikute komplekteerimine linna- ja maakonna raamatukogudele, raamatukogude ja koostööpartnerite vahelise koostöö korraldamine ja koordineerimine ning maakonna raamatukoguhoidjate nõustamine ja täienduskoolituse korraldamine.

Eesti Vabariik 100 tähistamine

2017. a. novembris rääkisid Haapsalu linna elanikele 20. veebruari 2018. aasta pidulikest sündmustest Haapsalus korraldajad M. Kasterpalu ja T. Kiho.

20. veebruar 2018 toimus Kaitseliidu Lääne maleva eestvedamisel EV 100 pidulik tähistamine Haapsalu lossiplatsil.

Haapsalu raamatukogus esitles aukonsul Jaak Treiman raamatut „Võlulehviku tuules“. Ajalooline raamat käsitleb ühe eesti pere lugu kolmel mandril.

Haapsalu Kastani noortekeskuse noored ja noorsootõtajad meisterdasid sada järjehoidjat, mis kingiti Haapsalu raamatukogu lugejatele. Järjehoidjate materjaliks oli Haapsalu Trükikoja paberijäägid, mida noored kaunistasid aga paljudele järjehoidjatele oli jäetud vaba pind, kuhu sai kirjutada oma head soovid ja mõtted. Järjehoidjate valmistamise ja kinkimise idee autor noortekeskuse töötaja Natalja Jampolskaja.

20.veebbruaril oli raamatukogus ajaloopäev, kus Tallinna Rüütliordude muuseumi kuuratori Kristjan Kaljusaar esines loenguga „Eesti riiklikest teenetemärkidest ja eeskätt nende iseäralikust ajaloost 1920.-1930. aastate Eesti vabariigis“ ning Jaan Sudak esitles raamatut „Sinimustvalge lugu“. Kaitseliidu Lääne malev avas Tartu Rahu, Kaitseliidu ja Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks raamatukogu kahel korrusel näituse "Kaitseliidu meened 2".

Veebruarikuu laupäevased jutuhommikud raamatukogu lasteosakonnas kuulusid sarja "Loeme 100 tundi Eesti Vabariigile sünnipäevaks!", mille algatas Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu maaraamatukogude seksioon.

Sünnipäevakuu lõpetas ajaloolase Jaak Juske kohtumistund lastega lasteosakonnas ja õhtul loeng täiskasvanutele.

Ridala haruraamatukogus toimus raamatukogupäevade raames külalislaenutajate päev. Mõeldes vabariigi 100. sünnipäevale olid külas H. Magnus Kaitseliidu Lääne Malevast ja naiskodukaitsjad V. Võsu ning K. Lotman, kes rääkis lasteraamatu "Hommikukontsert Matsalus" sünniloost. Raamatu tutvustuse lõpus tuli vastata esitatud küsimusele.

Haapsalu raamatukogus oli pidulik koosviibimine raamatukoguhoidjatele, mis algas Eesti hümniga, raamatukogutöötajatele kingituseks rahvusvärvides siidisallid ja lipsud ning ühispilt.

Keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja koostas Eesti Vabariik 100 raames üle saja leheküljelise „käsikirja“ koos fotodega Lääne maakonna maaraamatukogude ajaloost.

Lääne-Nigula valla Martna Lasteaia Eesti Vabariik 100 sünnipäeva tähistamise projekt „Eesti 100 verstepostid“, kus üle maja olid paigutatud „ajaloo verstepostid“, üks – kirjanduse oma – asus raamatukogus. Sama projekti raames tutvustati lastele ka raamatukogu ja selle ajalugu. Kingituseks jäi lastele omavalmistatud sini-must-valge meene.

Lääne_Nigula vallas toimusid Eesti Kultuurkapitali toetusel valla raamatukogudes kohtumised Eesti kirjanike ning ajaloolastega. Taeblas toimusid kohtumised Mihkel Muti ja Tiia Metsaga.

A. H. Tammsaare 140. sünniaastapäeva pidulikult tähistamisel Estonia teatris, Tallinna Kirjanduskeskuse eestvedamisel, osalesid Ridala, Kirbla, Kõmsi raamatukoguhoidjad.

EV 100 raames üle-eestilisest projektist „Kunst raamatukokku!“ ühinesid Lääne maakonnast Haapsalu, Uuemõisa ja Taebla raamatukogud. Haapsalus, Uuemõisas ja Taeblas eksponeeriti noore kunstniku Erik Dante Teder joonistuste näitust. Haapsalus ja Uuemõisas Haapsalu Kunstikooli õpilaste näitust „Mina“, juhendaja A. Leit, Haapsalus Läänemaa Ühisgümnaasiumi õpilaste koomiksitate näitust „Meie naaber Soome“.

ERÜ projekti „Raamatukogud-muuseumid-noored“ raames teostus Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonna videoprojekt „Ettevaatust, äge raamat“. Projekti tulemusel valmis kaheksa 2-5 minuti pikkust videoklippi, mis on vaatamiseks veebilehel <http://www.lib.haapsalu.ee/ettevaatust-age-raamat/> <https://www.youtube.com/channel/UCSvXzhmqcvurNuTUFGHIVqg> ,

<https://www.facebook.com/HaapsaluLasteraamatukogu/> . Projekt viidi läbi Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Haapsalu Noortekeskuse, OÜ Minu Rada ning MTÜ Liigub ja Loob koostöös.

Lääne Maakonna Keskraamatukogul valmis uus veebileht <http://www.lib.haapsalu.ee> .

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Tabel 2

	Elaniku d 01.12.17	KOV-de arv	Üldkasutat. raa matukogude arv, koos harukogudega	Harukog ude arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Läänemaa	21194	3	16	6	1	17
Sh Haapsalu	13534	1	4	3	1	5

Lääne maakonnas haldusreformi järgselt 2018. aastal 16 rahvaraamatukogu koos haruraamatukogudega.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu Haapsalus, 3 haruraamatukogu: Asuküla, Ridala, Uuemõisa; 1 väliteeninduspunkt.

Lääne-Nigula valla raamatukogu (Taebla), 3 haruraamatukogu: Oru, Palivere, Risti ja 7 raamatukogu: Kullamaa ja Liivi (Kullamaa osavald), Noarootsi ja Sutlepa (Noarootsi osavald), Martna ja Rõude (Martna osavald), Nõva (Nõva osavald).

Vormsi raamatukogu, Vormsi vald.

Rahvaraamatukogude seadus: Rahvaraamatukogude arengusuundade ja sihtprogrammide läbiarutamiseks ning koostöö korraldamiseks soovib Kultuuriministeerium nõuandva koguna moodustada rahvaraamatukogu nõukogu.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu uuendas nõukogu koosseisu seoses 01.01.2018.a. kolme haruraamatukogu lisandumisega. Lääne maakonnas tegutsesid raamatukogu nõukogud neis raamatukogudes, kus nõukogu peeti vajalikuks – Kullamaa, Martna, Risti, Palivere. Nõukogud puudusid Liivi, Noarootsi, Nõva, Oru, Sutlepa, Taebla, Rõude raamatukogul.

2.2 Eelarve

Tabelites toodud arve 2017 ja 2018 ei saa võrrelda, kuna 2017. aasta statistikas kajastub ka 7 raamatukogu statistika, mis 2018.a. liitusid Pärnumaaga. Samuti on (suur)Haapsalu statistikasse 2018.a. liidetud kolme haruraamatukogu arvud.

Tabel 3

Põhieelarve	Seisuga 31.12.17. €	Seisuga 31.12.18 €	Muutus %
Eelarve kokku	746,44	648,78	-13,08
sh keskraamatukogu	348,36	436,67	25,35
Personalikulu	457,88	432,55	-5,53
sh keskraamatukogu	229,88	305,46	32,88
Komplekteerimiskulu	126,08	102,03	-19,08
sh KOV-lt	80,01	62,20	-22,26

sh riigilt	46,07	39,83	-13,54
sh keskraamatukogu	29,58	47,78	61,53
sh KOV-lt	10,63	22,34	110,16
sh riigilt	18,95	25,44	34,25
Infotehnoloogiakulu	27,39	24,50	-10,55
sh keskraamatukogu	14,12	17,88	26,63
*keskraamatukogu RVL lugejale tasuta	0,26	0,47	80,77

Tabelis ainult jooksvad kulud.

2.3 Projektid

Tabel 4 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa (euro)	Projekti üldmaksumus (eurodes)
Lääne maakonna keskraamatukogu Videoprojekt „Ettevaatust, äge raamat!“ (ERÜ projektikonkurss)	01.09.– 01.12.2018	979,00	979,60
Lääne maakonna keskraamatukogu Projekt „Kunst Lääne maakonna raamatukogudesse“ -	01.06- 21.12.2018	1028,00	1088,00
Lääne maakonna keskraamatukogu projektid Eesti Kultuurkapitali Läänemaa Ekspertgrupile, 9 sündmust: kohtumised kirjanikega	01.01– 31.12.2018	2014,12	4014,12
Lääne maakonna Keskraamatukogu projekt KM Raamatukogude arendamise programmi: Raamatukoguhoidjate erialase pädevuse tõstmise	01.01.- 31.12.2018	1299,00	1994,99
Lääne-Nigula valla raamatukogu Kultuurkapital	Märts 2018	500,00	770,00

Lääne-Nigula valla raamatukogu (Taebla) projektid aitasid elavdada piirkonna kultuurielu, tuua lasteni eesti lastekirjanikke.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu korraldas tänu toetusprogrammide finantseeringutele 2018. aastal eesti ja väliskirjandust tutvustavaid kirjandussündmusi ja silmaringi avardavaid sündmusi kokku 126 korral, kus osales kokku 3046 huvilist.

Lääne-Nigula valla Oru ja Risti haruraamatukogud said aasta lõpus Ramsu Raamatukogu riivli (Eesti Lastekirjanduse keskuse algatatud projekt). Oru raamatukogu töötaja käis riivliga kaasneva programmi koolitusel „Aitan lapsi raamatute juurde“.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

2018. aastal toimusid Lääne maakonna raamatukogude võrgus seoses haldusreformiga muutused. Pärnumaa koosseisu läksid Lihula (Kirbla, Lihula, Metsküla, Tuudi) ja Hanila

(Kõmsi, Vatla, Virtsu) valla raamatukogud. Kui 2017. aastal oli Lääne maakonnas 23 rahvaraamatukogu, siis 2018. a. 16, lisaks 1 väliteeninduspunkt Haapsalus. Risti raamatukogu väliteeninduspunkti Piirsalus haldas alates 2018. aastast Piirsalu külaselts.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu harukogudeks said Ridala valla raamatukogud (Asuküla, Ridala, Uuemõisa). 2016. aasta lõpul sõlmis keskraamatukogu Ridala vallaga lepingu pakkuda Uuemõisa raamatukogus lugejatele raamatukogu põhiteenuseid, sest uue juhataja konkursi ei peetud otstarbekaks enne Haapsalu linna ja Ridala valla ühinemist 2018. a. haldusreformi käigus. Uuemõisa raamatukogus töötasid keskraamatukogu teenindusosakonna juhataja ja raamatukoguhoidja.

Keskraamatukogu lasteosakonnast lahkus oktoobris töölt laenutaja, tema asemele asus detsembris tööle erihariduseta raamatukoguhoidja ning teenindusosakonna lugemissaalist lahkus raamatukoguhoidja ning konkursiga uue töötaja leidmine lõppes tulemusteta.

Lääne-Nigula valla Nõva raamatukogus asus tööle erihariduseta direktor.

2018. a. haldusreformi järgselt Lääne maakonnas 30 raamatukoguhoidjat, neist Haapsalu linnas 20, kõrgharidusega 11, neist 8 Haapsalus, erialast kutset omavad 11, sh 8 Haapsalus.

Lääne maakonna raamatukoguhoidjad vanuselisel 2018 aastal: 18-24. a. vanuseid 1, 35-44. a. vanuseid 4, 45-54. a. vanuseid 9 ja 55-64. a. vanuseid 10, üle 65 a. vanuseid 4 töötajat.

Oru raamatukogus oli oktoobris, novembris ja detsembris vaatluspraktikal Töötukassa poolt suunatud erivajadusega praktikant.

Noarootsi ja Sutlepa raamatukogu (Noarootsi osavald) lahtioleku aegu muudeti, alates 01.05.2018 on Noarootsi avatud E, T, N 9.00-16.30 ja R 9.00-14.00, Sutlepa kolmapäeval 14.00-17.00.

Maaraamatukogud on töötaja korralise puhkuse ajal ja koolituspäevadel suletud.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest (erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine, RaRS § 5(5) 4). v.t lisaks Lisa 1

Kultuuriministeeriumi ja Rahvusraamatukogu korraldatud E-kodaniku juhendaja koolitused toimusid Haapsalus 2 korral, osales 27 raamatukoguhoidjat. Ei osalenud Nõva ja Ridala raamatukoguhoidja. Koolitus oli vajalik kõigile, kuigi osalejate eelnevad oskused olid erinevad.

2018.a. osalesid maakonna raamatukogude töötajad koolitustel, mille teemad olid töö lastega ja laste lugemisharjumuste kujundamine, kirjanduse tundmine, arvutioskused, infootsingu teostamine, isikuandmete kaitse, kogude komplekteerimine, täiskasvanuharidus.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu töötajad osalesid koolitustel (näited): lastekirjanduse seminaridel ja kogemustuuridel Tallinnas, Tartus, Hiiumaal, kogude komplekteerijate infopäevadel, ANDRAS-e täiskasvanu õppe teemalistel õppepäevadel, Rahvakultuuri Keskuses kultuurikorraldaja täiendkoolitusel, Haapsalu Kutsehariduskeskuses vabavariuste kujundusprogrammidega töötamine, sotsiaalmeedia turundus mäluasutustes, raamatukogunduse mõttetalgutel, raamatukoguhoidjate kongressil, muusikakogude infopäeval, isikuandmete kaitse korraldamine jt. Keskraamatukogu lasteosakonna juhataja osales Holokausti-teemalisel kursusel Iisraelis, komplekteerimisosakonna juhataja osales Sillamäe raamatukogu seminaril „Eestimaa päike tõuseb Ida-Virumaalt“.

„Aitan lapsi lugemise juurde“ Eesti Lastekirjanduse Keskuses Tallinnas osalesid Lääne-Nigula valla Oru ja Risti raamatukoguhoidjad. Taebla raamatukogus toimus koolitus „Raamat kui sõber ja abimees“ - Jaanika Monroc, Nadine Marasult Prantsusmaalt, prantslaste kogemused lasteraamatu paremaks tutvustamiseks, osalesid Taebla lasteaiakasvatavad ja maakonna raamatukoguhoidjad.

Vormsi raamatukogu direktor alustas sügisel kutsekoolitust Rahvusraamatukogus.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 5

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Rmtkogu hoidjate arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
	<i>Erialateave</i>				
16.01.	Aruannete koostamine	Kersti Brant	1 tund	14	0 eurot
25.05, 06.11	Isikuandmete kaitse raamatukogus	Ilme Sepp	1 tund	26	0 eurot
06.11.	Raamatukogu turundamisest,	Svea Talving	1 tund	26	0 eurot
	<i>Statistika</i>				
16.01.	Statistilise aruande koostamine	K. Brant	0,5 tundi	14	0 eurot
	<i>Kirjandus</i>				
25.05	Kirjanikuga kohtumin	Mihkel Mutt	1,5 tundi	14	0 eurot
6.11	Rahva Raamat	Rahva Raamat	1,5 tundi	28	0 eurot
6.11	Kirjaniketuur Sõnaränd	Veiko Märka, Loone Ots, Andra Teede, Piret Jaaks	1,5 tundi	28	0 eurot
	<i>IT</i>				
26.01	Plakati kujundamine Canva-s.	Taebla rmtkogujuhataja	30 min	15	0 eurot

22.-	E-kodaniku juhendaja,	AS BCS	8 akad. t		
23.05	Rahvusraamatukogu vahendusel	Koolitus, Nils Härsing		28	0 eurot
26.01	<i>Lugejateenindus</i> Käitumishäiretega lapsed, kuidas nendega raamatukogus toime tulla“	Kristin Veltri, koolipsühholoog	1,5 tundi	15	58,00
3.12	Kuidas kehakeel enda kasuks tööle panna? Konfliktivaba suhtlus igapäevaelus	Rahva Erakool I.Lunge; H.Hermaküla	8 akad. t	25	1299,00

Koolitusi korraldati vastavalt kutsestandardis nõutud oskuste pädevuse tõstmiseks, sest raamatukoguhoidja töö on kujundada inimeste lugemisharjumusi, toetada elukestvat õpet ja tagada ligipääs informatsioonile, teadmistele ja kultuurile ning toetada teadus-, loome- ja arendustegevust. Raamatukoguhoidja töö peamine eesmärk on pakkuda kasutajakeskset raamatukogu- ja infoteenust. Tulemuslik töö eeldab pidevat enesetäiendamist. Lisaks kujuneb koolituste temade valik ja toimumise sagedus vastavalt maakonna raamatukoguhoidjate vajadustele, soovidele ja korraldajate võimalustele. Eesmärk on anda uusi ideid ning teadmisi valdkondadest, millega puututakse kokku igapäevatoös. Lääne Maakonna Keskraamatukogu korraldas maakonna rahva- ja kooliraamatukoguhoidjatele järgmised koolituspäevad:

26.jaanuaril toimus loeng „Käitumishäiretega lapsed ja kuidas nendega raamatukogus toime tulla“, lektor Kristin Veltri Haapsalu Põhikoolist, plakati kujundamine programmis Canva ja erialase teabe jagamine;

25.mail toimus väljasõidu-erialapäev Taebla valla raamatukogusse, kus keskraamatukogu direktor Ilme Sepp tutvustas andmekaitse teemasid raamatukogus, Martna raamatukogu juhataja Anu Huusi tutvustas lapsi arendavaid mängu ja kirjanik Mihkel Mutt rääkis eesti kirjandusest ja oma uuest raamatust.

6.novembri seminaril oli kirjastus Rahva Raamat tutvustamas kirjandust, keskraamatukogu direktor Ilme Sepp rääkis veelkord andmekaitse teemadel ja kuulati kirjandustuuri Sõnaränd kirjanikke – Veiko Märka, Loone Ots, Andra Teede, Piret Jaaks.

3.detsembril olid koolitustemadeks „Loominguline koostöö kollektiivis ja klientidega“ lektoriteks Hannes Hermaküla ja Inga Lunge, raamatukogu turundamisest ajakirjanik Svea Talving ning MTÜ Bõliina esindaja tutvustas vene rahvanukke ja avas näituse.

22.-23.märtsil osales E-kodaniku juhendajakoolitusel 27 raamatukoguhoidjat.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

V.t. LISA 2

Lääne maakonna keskraamatukogu lasteosakonna bibliograaf K. Kumberg pidas lastekirjanduse teemadel 4 ettekannet kokku 225 kuulajale, osakonnajuhataja J. Kõuts ühe ettekande 25 kuulajale, direktor isikuandmete kaitse korraldamisest raamatukogus 2 korral 35 kuulajale.

Asuküla raamatukoguhoidja ettekanne 30.oktoobril 2018 Asuküla seltsi ning paikkonna ja raamatukogu tegevusest, Tallinna 32. Keskkooli majandussuuna õpilastele ja Haapsalu linnavalitsuse esindajatele.

2.4.4 Erialahariduse omandamine: Vormsi raamatukogu direktor läbis 2018. a. sügisel kaks moodulit kutseõppes Rahvusraamatukogus.

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

Asuküla raamatukoguhoidjale Haapsalu Linnavalitsuse tänukiri südamega tehtud kogukonnatöö eest Asuküla paikkonnas.

Uuemõisa raamatukoguhoidja oli Läänemaa TÕN-i Õpitegu 2018 nominent. Sama raamatukogu töötaja pälvis ERÜ tunnustuse Parim maaraamatukoguhoidja Läänemaa parima tiitli.

Martna raamatukoguhoidja oli Läänemaa TÕN-i Aasta õppija 2018 nominent.

Haapsalu Linnavalitsus tunnustas raamatukogu „Haapsalu aasta noorsootöö sündmus 2017“ lastekirjanduse tsitaadid: laste ja noorte kultuuriaasta sündmuse korraldamise eest. Samuti tunnustati lasteosakonna juhatajat tänukirjaga „Haapsalu linna laste kultuurielu hoogustumise ja lasteraamatukogutöö silmapaistvamaks muutmise eest“.

Haapsalu raamatukoguhoidjale saadeti üllatuslikult Poolast Poola harcerite ehk skautide teenetemedali hõbeklass. Antud autasu antakse riigikaitseliste teenete või rahvusvahelise koostöö eest. Lääne maakonna keskraamatukogu on mitme aasta jooksul vahendanud kohtumiste ja näituste teel Poola kultuuri Haapsallu.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. V.t. LISA 3

Lääne maakonna keskraamatukogu, millel pärast 2018. a. haldusreformi ka kolm harukogu, asub Haapsalu kesklinnas kultuurikeskuse hoones kahel korrusel, omaette majatiivas komplekteerimisosakond. Raamatukogu põrandapind 1270 m², sellest kasulik pind 1165 m². 2018.aastal erinevaid remondi- ja hooldustöid: Asuküla seltsimaja – raamatukogu rekonstrueerimistööd algasid 2018. a. oktoobris. Esimese tööna paigaldati õuealale maaküttekontuur ning detsembri esimesel nädalal oli saalis ja saali eesruumis juba soe sees. Aruande kirjutamise ajal paigaldati raamatukogu ruumidesse radiaatoreid ja torusid. Ridala haruraamatukogu asub Ridala Põhikooli hoones, õlitati kõigi ruumide parkettpõrandaid. Uuemõisa haruraamatukogusse osteti televiisor ja DVD-mängija.

Keskraamatukogu direktor viis läbi lihtmenetlusega hanke arvutikomplektide kasutusrendile võtmiseks, millega uuendati kõigi töötajate arvutitöökohad.

Majas, kus paiknes Oru raamatukogu, tehti remonti ja ümberkorraldusi üldkasutatavates ruumides.

Ülejäänud kolmeteistkümnes raamatukogus asukohta ega ruumide muutusi, ka remonte, ei toimunud. Noarootsi raamatukogu ruumid talvel külmad. Ühtegi spetsiaalselt raamatukogu jaoks ehitatud maja Eesti vabariigi saja aasta jooksul Läänemaale ehitatud ei ole.

2.5.1 Juurdepääs raamatukokku liikumispuudega inimesele.

Lääne maakonnas on juurdepääs liikumispuudega inimestele tagatud Kullamaa (2018.a. ka kasutati), Martna, Noarootsi, Sutlepa, Vormsi, Taebla, Rõude raamatukogus. Nõva raamatukokku pääseb liikumispuudega inimene läbi kooli ruumide. Palivere raamatukogus on juurdepääs liikumispuudega inimesele osaline, sest ratastooliga saab liikuda välistrepil, kuid sisetrepil võimalus puudub, sest ehituslikult on raske teostada. Haapsalu raamatukokku, mis asub kultuurikeskuses, pääseb kaldteed mööda kojulaenutuse 1. korruse ruumidesse, kuid samas ruumis asuvale vahelaele mitte, lugemissaali 2. korrusele pääseb liftiga ja lasteosakonna hoonesse pääseb kaldteelt 1. korruse laenutus- ja lugemissaali, 2.korrusele ei pääse (kui just tublid inimesed ratastooli süles ülesse ei kannu), I korrusel on inva-WC. Asukülas kaldtee puudus, kuid hakatakse ehitama 2019. aastal. Liivi raamatukogus juurdepääs puudub, siiani ei ole ka vaja läinud. Ridalas juurdepääs läbi koolimaja.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Lääne maakonna raamatukogudes on avalikuks kasutamiseks lauarvutid, Wifi-võrk on olemas, v.a. Nõval. Maakonnas on kasutusel 2 raamatukoguprogrammi, Riks ja Urram. Maakonnaraamatukogu sisestas andmeid kõikide raamatukogude kohta programmi Urram ning pidas Urramis teavikute rahalist arvestust. Avalikus kataloogis www.lugeja.ee on nähtaval kõigi maakonna raamatukogude andmed, kuid Riks programmi kasutavate raamatukogude kohta ei ole näha välja laenutatud teavikute infot. Keskraamatukogu teavitab oma veebilehel raamatukogude teavikute otsingute veebilehtede aadressidest.

Lääne Maakonna Keskraamatukogus on 8 arvutit avalikuks kasutamiseks lugejatele iseseisva otsingu ja lugejakoolituse jaoks. Lasteosakonnas on välja laenutamiseks üks e-luger.

Keskraamatukogu kõigi raamatukoguhoidjate töökohtade arvutid uuendati riistvarahanke käigus ning lasteosakonda osteti uus printer-koopiamasin-skänner.

Keskraamatukogu kolm haruraamatukogu ühendati programmi urram.

Keskraamatukogu avas uue veebilehe <http://www.lib.haapsalu.ee>.

Lääne-Nigula valla raamatukogus (Oru, Palivere, Risti, Taebla) lõppes valla it-tehnika rendiperiood ning algas uus, kõik raamatukogud said uued arvutid tööks ja avalikuks kasutamiseks.

Kullamaa osavalla Liivi raamatukogu sai 2 ja Kullamaa raamatukogu 3 uut avalikku rendiarvutit.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine: Rahvaraamatukogude kogud on koostiselt universaalsed, sisaldades teeninduspiirkonna elanike põhivajadustele vastavaid erinevates keeltes, eri tüüpi ja laadi teavikuid (RaRS § 5(5) 1).

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Lääne maakonna rahvaraamatukogudele komplekteeris teavikuid Lääne maakonna keskraamatukogu komplekteerimisosakond, arvestades vabariiklikke komplekteerimis põhimõtteid s.t. väärtustades eesti kultuuri, kirjandust ja laste- ning noorte kirjandust ja lugejate soove. Suurimaks tarnepartneriks oli endiselt Rahva Raamat AS, samuti jätkus otsesuhtlus kirjastusega Varrak, SE/JS jt. Raamatuid osteti ka Haapsalu Apollo raamatukauplusest. Venekeelseid raamatuid vahendas Sinonim AS. Maakonnas kasutati järelkomplekteerimist (Eesti Hoiuraamatukogu, on-line Raamatuvahetus.ee), et soetada lugejate poolt väga nõutud raamatuid. Suuremate raamatumüügikettide Rahva Raamat ja Apollo hulгимүүгиполиитика on sarnane ja ei ole suuri hinnaerinevusi. Jälgitakse igapäevaselt raamatupakkumiste tellimislehti, võrreldakse hulgihindasid, erinevuste puhul tehakse ostuotsused soodsamalt pakkuja kasuks. Uustulnuk hulгимүүгитурul 2018. a. oli Raamatu Kodu AS. Raamatuvahetuse portaali kaudu osteti 2017.a. suures osas puuduvaid ajaviiteromaane, siis 2018. a. täiendati rohkem kogus puuduvat teabekirjandust, filosoofia, psühholoogia, pedagoogika, majandus, etnograafia, juhtimine, keeleteadus ja ajalugu temadel. Ilukirjandusest osteti ajaviiteromaanidele lisaks ka soovituslikku koolikirjandust (G. Orwell, F. Kafka, W. Golding). Asendati mõned võlglaste kätte jäänud ja kadunud raamatud. Kokku osteti raamatuvahetusest keskraamatukogule 149 raamatut.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

2018. aastal ilmus kogu Eesti raamatuturul märgatavalt rohkem uusi raamatuid, kui 2017. a. Lääne maakonna raamatukogudesse osteti kokku 2354 nimetust 7070 eksemplariga. (2017. a. 2984 nimetust 8108 eksemplariga). Maakonnas on ostude arv vähenenud, mille põhjuseks on raamatu keskmise hinna tõus. 2017. a. oli keskmine hind 12,39€, 2018. a. 12,76€. Maaraamatukogudele komplekteerimiskulu oli 2017. a – 96504,00€ ja 2018. a 54251,56€ (NB! Statistika ei ole võrreldav, sest Lääne maakonna rahvaraamatukogude arv vähenes ja Haapsalu linnaraamatukoguga ühinesid Ridala valla raamatukogud).

Lääne Maakonna Keskraamatukogule ostetud nimetuste arv kasvas 2018. aastal. Keskraamatukogule koos 3 harukoguga osteti raamatuid 2889 nimetust 3394 eksemplariga, neist Haapsalu raamatukogu teenindusosakonda 1583 eksemplari, peamiselt ühes eksemplaris, vaid 4 nimetust rohkem kui ühes eksemplaris. Lasteosakonda osteti uusi nimetusi 615 (2017. a. 423). 2018. a. oli võimalus tõsta laste- ja noortekirjanduse eksmplaarsust, osteti 1034 eksemplari uusi raamatuid (2017. aastal 633 eks). Seega 84% uutest raamatutest osteti rohkem kui ühes eksemplaris, (2017.a. - 74,8%). Raamatu keskmiseks hinnaks kujunes 11,75€, mis on maaraamatukogudega võrreldes pisut madalam hind, sest lasteraamatute hinnad olid veidi madalamad võrreldes täiskasvanute raamatutega, teenindusosakonda portaali Raamatuvahetus kaudu ostetud raamatud ja järelkomplekteerimine kirjastustest - toodangut oli võimalik osta kuni 80% allahindlusega.

Suurim lugejanõudlus oli ilukirjandusele, maakonna raamatukogude ilu- ja lastekirjanduse osakaal tõusis 2018. a. juba 79% saabunud teavikute hulgest (2017.a. - 69%) Keskraamatukogusse saabunud teavikutest moodustas ilu- ja lastekirjandus 60%.

Annetuste osakaal kogude täiendamisel:

2018. juubeliaasta suurima annetuse tegi EV100 korraldustoimkond raamatusarja Eesti ... 100 aastat raamatukogudele kinkimisega. Eraisikutest oli suurim annetaja kirjanik Atlas Thavet, aga ka J. Nõmm jt. Pikaajaline partner annetuste vahendajana on Eesti Hoiuraamatukogu, samuti hulгимүүгифirma Rahva Raamat, kes edastas raamatukogudele kirjastuste poolt kingitud

raamatuid. Maaraamatukogudes oli annetuste osakaal väiksem – 8% saabunud teavikute koguhulgast, sest suur hulk annetusi oli vaid ühes, kahes eksemplaris ning sel juhul jäid need keskraamatukogu kogudesse. Kullamaa raamatukogule annetati EV-100 puhul raamat, mida fondis enne polnud - Tõnissoni tähtraamat, 1915.

Annetustena saabus Haapsalu raamatukokku 497 eks raamatuid (neist teenindusosakonda 405), mis on 16% uute teavikute koguhulgast. Teenindusosakond (täiskasvanute teenindus) sai juurde 60 uut nimetust venekeelset ilukirjandust seoses Haapsalu Nikolai Kooli ja raamatukogu sulgemisega. Vastavalt vajadusele võetakse jätkuvalt arvele Haapsalu Kolledžilt saadud õpikuid, sel aastal näiteks kõik G. Butterworthi Arengupsühholoogia alused, T. Annuse Riigiõiguse. Möödunud aastal tõi Haapsalu Viigi Kool tasuta raamatute laadale suure koguse koolikirjandust, sealhulgas Avita sarjast „Valik väärtkirjandust“ puhtaid, nagu lugemata raamatuid, nt. Balzac, Camus, Tšehhov, Hamsun, mida samuti arvele võetakse ja vastavalt kustutatakse vanu katkisi eksemplare. Tasuta raamatuid võeti arvele 182 võrra vähem kui 2017. a., sest fond on vanemate raamatutega juba hästi komplekteeritud, ruumipuuduse tõttu reeglina teist eksemplari enam juurde ei võeta. Inglisekeelseid raamatuid saadi püsiannetajalt, ometi ei ole piisavalt head kaasaegset valikut peamisele ingliskeelse raamatu sihtgrupile, noorele lugejale.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Lääne maakonna raamatukogudesse lisandus 334 ajakirja, sh 71 Haapsalus ja 17 ajalehte. Digiõigus keskkogus ajakirjadele Äripäev, Juridica, Päevaleht, Maaleht, Maakodu. Keskraamatukogu perioodika laenutuste arv 2657 on kasvanud möödunud aastaga võrreldes 347 laenutuse võrra ja üldises laenutuste edetabelis võtnud endale 9 esimest kohta. Perioodika laenutused moodustasid laenutuste koguarvust 3,2 %. Ajakirjade laenutuste edetabeli eesotsas olid Kroonika (172 laenutust), Naisteleht (142), Burda Style (139), Eesti Loodus (114), Eesti Naine (104), Kodukiri (102), meeste lemmikud Imeline Ajalugu ja Imeline Teadus. Venekeelsetest ajakirjadest suur huvi Karavan Istorii vastu.

Maakonnas kokku lisandus perioodika nimetusi vähem kui 2017. aastal. Põhjusteks oli perioodika tõusvad hinnad, vähene huvi teatud ajakirjade-ajalehtede vastu maapiirkonnas, üksikud väljaanded lõpetasid ilmumise. Koostööd tehti koolide, külamajadega, sest kui asutakse samas hoones, siis planeeriti perioodika tellimist erinevate asutuste vahel. Eakama lugejaskonnaga maaraamatukogudes laenutataksegi koju peamiselt ajakirju.

3.1.3 Auviste komplekteerimine. Statistilise koondaruande põhjal oli Lääne maakonna raamatukogudesse lisandunud 26 auvist, neist 12 ostetud ja 14 annetatud. Keskraamatukogus lisandus fondi 5 auvist - 2 ostu ja 3 kingitust. Auviste laenutamine on seotud autoriõiguse piirangutega ja maapiirkonnas ei ole ka nõudlust (üks põhjus jälle kindlasti maaelanikkonna vanus).

3.2 inventuurid, mahakandmised

Lääne maakonna keskraamatukogu palus maaraamatukogudel 2018. aastal teha teavikute inventuuri haldusreformiga seotud muudatuste ja kogude tegeliku suuruse teada saamiseks. Väga kiirelt tegutsesid Kullamaa osavalla kaks raamatukogu, lõpetades inventuuri varakevadel. 2019. aastasse jäi inventuuri lõpetamine Taebla, Noarootsi, Vormsi raamatukogus, Nõval töötaja vahetumise tõttu inventuuri ei tehtud.

Mahakantud teavikuid oli 2018. aastal maakonnas üle 8000 tuhande. Fondidest eemaldati aegunud ja lagunenud teavikuid, perioodikat. Enamus maha kantud teavikutest viidi Eesti Hoiuraamatukokku või pakuti elanikele tasuta võtmiseks. Ka keskraamatukogu jätkas fondi puhastamist liigsetest, katkistest ja aegunud eksemplaridest. Teenindusosakonna fondist kanti maha 2858 eksemplari, lasteosakonnaga kokku oli maha kantud eksemplaride arv 3561. Vähendati raamatute eksemplaarsust, nimetusi veel mitte.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Rahvaraamatukogu põhiteenused on teavikute kohapeal kasutamine ja kojulaenus ning avalikule teabele üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu juurdepääsu võimaldamine. Rahvaraamatukogu põhiteenused on tasuta (allikas: Rahvaraamatukogu seadus). Haldusreform lugejateenindusse otsesid muutusi ei toonud ja raamatukogusid ei suletud, RVL-i kasutatakse, lahtiolekuajad enamasti samad. Lääne maakonnas kasutas raamatukogusid 6590, sh (suur) Haapsalus 4284 lugejat. Neist laenajaid (s.t. rohkem kui üks kord) 5834, sh (suur) Haapsalus 3949. Maakonna keskmine hõlve elanikkonna kohta 31,1. Raamatukogu külastusi oli 2018. aastal 112939, neist 77964 (suur) Haapsalus. Lasteteeninduse statistika v.t. 4.4.2.

Üha suuremat närvi- ja ajakulu võtab lugejateeninduses, eriti maaraamatukogudes, külastajate igapäevamurede ära kuulamine.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Lääne maakonna raamatukogudes oli avalikuks kasutamiseks 30 arvutit. Avalik teave oli kättesaadav avalike arvutite vahendusel kohalike omavalitsuste veebilehtede ja portaali E-Riik kaudu, Eesti Vabariigis kehtivate seadustega tutvumiseks Riigi Teataja andmebaas. Haapsalu lugemissaali töötajate hinnangul avalike arvutite kasutamine järjest väheneb. Pileteid printida, ID- kaartide sertifikaate uuendada, ööbimiskohti broneerida ja e-posti vaadata saab isiklikust telefonist. Arvutite kasutajad vajasid abi e-riigi toimingutes ja digiallkirja andmisel (inimesi on saadetud raamatukokku abi saamiseks pangast ja töötukassast). Raamatukogu teenuseid ja sündmusi tutvustatakse veebilehtedel, <http://www.lib.haapsalu.ee>, blogides, sotsiaalmeedias ja kultuuriinfolehtedel <https://www.visithaapsalu.com/sundmused>, ajalehes Lääne Elu ja <https://online.le.ee/> ning portaalis Läänlane <http://www.laanlane.ee/>.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 6

Raamatu-kogu	Lugejad 2017	Lugejad 2018	Muutus (+-)
Läänemaa	7249	5834	-1415
Sh Haapsalu	3372(ainult linn)	3949 (linn koos 3 harukoguga)	+ 577
Ainult linn	3372	3346	- 26

(Tabelites toodud arve 2017 ja 2018 ei saa võrrelda, kuna 2017. aasta statistikas kajastub ka 7 raamatukogu statistika, mis 2018.a. olid juba Pärnumaa haldusallas. Samuti on (suur)Haapsalu statistikasse 2018.a.lisandunud kolme uue haruraamatukogu arvud.)

Lääne maakonnas vähenes elanikkonna arv (ja ka lugejate) suurelt tänu haldusreformile, mille käigus Lõuna-Läänemaa kuulus Pärnumaa haldusesse, aga ka loomuliku iibe tõttu. Lugemist mõjutab elanikkonna vanus (tervis) – varem suure lugemusega inimesed ei suuda ea tõttu enam lugeda. Väga paljud inimesed käivad kodust kaugemal tööl, raamatukokku lihtsalt ei jõuta, ka lahtioleku ajad ei soosi kaugel õppivate, töötavate inimeste raamatukogu kasutamist. Keskraamatukogu lugejate arv vähenes möödunud aastal 26 võrra, mis on 0,8% 2017.a. lugejate arvust. See on proportsioonis teeninduspiirkonna teenindavate arvu vähenemisega 89 inimese ehk 0,9% võrra. Samas suurenes külastuste arv 205 ehk 0,35% võrra. Stabiilsena püsis igapäevane teenusekasutajate keskmine arv - 207 inimest (2017.a. 206).

Raamatu- kogu	Külastused 2017	Külastused 2018	Muutus +- Peale haldusref ormi	Virtuaal- külast. 2017	Virtuaal- külast. 2018	Muutus (+-) Peale haldusrefo rmi
Läänemaa	135674	112939	-22735	16329	17181	+ 852
Sh Haapsalu	59277 (veel ei olnud harukogus.)	77964 linn + 3 harukogu	+18687 linn+ 3 harukogu	8609	13645 linn+ 3 harukogu	+5036
ainult Haapsalu	59277	59422	+ 145	8609	9106	+ 497

(Tabelites toodud arve 2017 ja 2018 ei saa võrrelda, kuna 2017. aasta statistikas kajastuvad ka 7 raamatukogu numbrid, mis a. 2018 olid juba Pärnumaa haldusalas. Samuti on (suur) Haapsalu arvudes sees kolme uue haruraamatukogu arvud.)

Läänemaa maaraamatukogudes olid näitajad kas „stabiilsed“ või vähenesid, põhjuseks jätkuvalt vähenev-vananev elanikkond. Külastuste arvu tõstab peamiselt postipunkt raamatukogus, värsked ajakirjanduse lugemine ja üritustest, koolitustest osavõtt.

Haapsalu raamatukogus kasvas teist aastat järjest laenutuste arv: 2018.a. 7,7%, 2017.a. 7,3%. Põhjuseks peavad töötajad raamatute hinna tõusu (ei osteta endale), ostetud nimetuste arvu kasvu (+114), hästi komplekteeritud raamatukogu, toimivat järjekorrasüsteemi, asjatundlikku ja sõbralikku teenindust. Ringluse suhtarv oli 2018.a. 1,37, 2017.a. 1,46.

Raamatu- kogu	Laenut-d 2017	Laenut-d 2018	Muutus +- Peale haldusref ormi	Päringud** 2017	Päringud** 2018	Muutus (+-) Peale haldusrefo rmi
Läänemaa	181015	156388	-24627	2358	2335	- 23
Sh (suur) Haapsalu	87133	115193 linn + 3 harukogu	linn + 3 harukogu	1492	1809 linn + 3 harukogu	+317
Ainult linn	87133	93840	+ 6707	1492	1547	+ 55

Tabelisse on kokku arvestatud kõik statistilise aruande põhjal nii koju- kui ka kohalkasutuse laenutused. Tabelis „Haapsalu laenutuste“ arvu suur kasv on tingitud kohalkasutuse täpsema loendamise ja arvutamise. Aastal 2017 aruandes 1635 kohalkasutust, 2018. aastal 7270.

Lääne maakonna maaraamatukogudes loetakse, laenutatakse meeleldi eesti kirjanike teoseid, ajaviite- ja ajaloolist kirjandust, „Minu ...“ sari. Väikeses Liivi raamatukogus nt. laenutati enim Hendrik Relve „Kiviaja puudutus“ (10 laenutust), Piret Tali „Minu Pärnu“ (10 laenutust). Tõlkekirjanduse osas loetakse palju krimikirjandust. Palju loetakse, laenutatakse koju ajakirjandust. Kultuuriajakirjadest loetavamad Loomingu Raamatukogu ja Looming.

Keskraamatukogu teenindusosakonnas (täiskasvanute teenindus) on 2018. aastal võrreldes 2017. aastaga vähenenud ühiskonnateaduste (-281), loodusteaduste (-7), põllumajanduse, mesinduse, aianduse, jahinduse-kalanduse (-51), tehnika (-185), kokanduse, juhtimise, ehituse (-418), geograafia, ajalugu (-254) laenutused. Suure tõenäosusega leitakse näiteks aiandus- ja ehitusalased nõuanded, toidureseptid, reiskirjeldused ja ajaloosaated veebist või televisioonist. Laenutuste statistika põhjal on raamatud säilitanud oma rolli abi otsimisel iseene jaoks. Laenutused suurenesid: filosoofia, eneseabi ja psühholoogia (+391), usuteadus (+90) ja meditsiin (+52). Nende liikide laenutuste arv kokku on aastaga kasvanud 9%. Kuigi seame eneseabi ja alternatiivmeditsiini raamatute sisu usaldusväarsuse sageli kahtluse alla, ei ole vähem ostmine lahendus, sest siis tellitakse need raamatud RVL teel. Üldises edetabelis on esikohal tavapäraselt perioodika, lastekirjandus ja kooli soovituslik kirjandus. Ilukirjanduse laenutused teenindusosakonnast (täiskasvanute teenindus) edetabelis alles 22. kohal. Enim laenutatud oli Katrin Pautsi Öömees 55 laenutusega, järgnesid sama autori Politseiniku tütar ja Tulekandja. 2018. a. menuraamatud olid L. Tungla Seltsimees laps, E. Toona Pagulusse, L. Riley Seitse õde sari, M. Obama Minu lugu, S. Anniko Rusikad. Kõige pikema järjekorraga olid K. Muuli Kaia Kanepi: reketiga tüdruk (24) V. Afanasjevi Serfima ja Bogdan (20). Tõlkekirjandusest ilmus ja loeti palju krimiromaane, populaarsed autorid olid J. Nesbo, C. Läckberg, L. Kepler, M. Hjorth. P. Hawking. Naiste lemmikautorid olid R. Carr, L. Goowin, J. Moyes, C. Neggers, S. Wiggs, N. Roberts, K. Rimmer. Jätkuvalt olid populaarsed Petrone kirjastuse Minu... sarja raamatud, reisi- ja turismialane kirjandus, väga hästi loeti populaarse isiku memuaare või elulugu. Pidevalt oli raamatute järjekorras ca 50 inimest. Raamatute loetavusest 2018. a. kirjutas teenindusosakonna juhataja andmete põhjal ajaleht Lääne Elu.

Infopäringud (teatmebibliograafilise töö korraldamine, RaRS §5(5)5).

Maakonna raamatukogudes registreeriti 2335 infopäringut, sh (suur) Haapsalus 1809. Infopäringuid oli arvuliselt maakonnas vähemaks jäänud, tegelikult aga näitab see arv vaid registreerimise põhjalikkust. Näiteks maaraamatukogude töötajad (igas kogus vaid üks inimene) tegelevad päringule vastamise ja lugejate teenindamisega, järje pidamine (kirjalikult) on lisäülesanne. Ka interneti levik mõjutab – vajalik teave leitakse koduarvutist. Sageli saadakse koolitöodes hakkama ainult veebipõhiste materjalidega, kuna järjest rohkem on olemas täistekste ja muid allikaid, õpetajad ei nõuagi alati referaatides allikatena raamatute kasutamist. Lugejakoolituse tulemusena on kasvanud raamatukogu kataloogidest iseseisva otsingu oskus, mis lihtsustab raamatukoguhoidja tööd. Sageli reserveeritakse uurimistöö või referaadi jaoks vajalik teavik juba kodust. Haapsalu lugemissaali aruandest huvitavamad päringud: Maria Laidoneri žaboo pilt; Toidukultuur ja gastronoomia ajalugu; Fersenid (Saksamaa, Eestimaa, Liivimaa ja Rootsi aadlisuguvõsa) ja Läänemaa; pastor Strobel

Haapsalus. Kojulaenutuses olid sagedasemad päringud seotud pedagoogika, psühholoogia, juhtimise ja ettevõtlusega. Suurenenud huvi investeerimisega seotud teemade vastu (autoritest J. Roosaare, B. Graham, T. Made).

4.3 RVL teenindus ehk raamatukogude vaheline laenus – rahvaraamatukogu kogudes puuduvad teavikud tellitakse lugeja soovil ja kulul teistest raamatukogudest.

2018. a. liikus maakonnas RVL-i teel 1655 teavikut, neist (suur)Haapsalu raamatukogus 1522. Haapsalu raamatukogus RVL teel laenutati välja 1137 (2017.a. 1489) ja telliti 421 teavikut. Reaalselt liiguvad RVL-iga tellitud raamatud maakonnas lugejate kätte sotsiaaltöötajate, raamatukoguhoidjate, nende sugulaste, tuttavate vahendusel, sest saatmist läbi postiteenuse peetakse kalliks. Keskraamatukogu tellis väljast poolt maakonda, põhiliselt Tallinnast, õppetöök vajalikke raamatuid, pakkudes teenus tellijatele tasuta juba 2016. aastast alates. Maakonna siseselt vahetati nii liigi- kui ilukirjandust, vabariigi ulatuses telliti vaid liigi- ja õppekirjandust.

Haldusreformi järgselt on Uuemõisa, Ridala ja Asuküla raamatukogud Lääne maakonna keskraamatukogu harukogud, seetõttu konverteeriti nende andmebaas aasta algul Riksist taas Urramisse. See on lihtsustanud RVLiga saadud raamatute arvele võtmist, leidumuse jälgimist, RVL laenutuste vormistamist. Raamatukoguhoidja jaoks on Urramist kadunud võimalus RVL laenutusi vormistada Pärnumaa haldusesse läinud Lihula, Kirbla, Metsküla, Tuudi, Kõmsi, Vatla, Virtsu raamatukogudele. Seoses sellega, et Pärnu Keskraamatukogu ei komplekteeri ega sisesta Urramisse nende raamatukogude teavikuid, ei ole Urramis võimalik uue Läänerranna valla Riksi raamatukogudele tehtava RVL laenutuse vormistamine RVL esindajale ega statistikas kajastamine (elektrooniliselt). 2018.aastal olid suurimad RVL laenutajad Lihula raamatukogu (26 laenutust), Asuküla raamatukogu (24 laenutust), Oru (21 laenutust), Liivi raamatukogu (20 laenutust) ja Taebla raamatukogu (19 laenutust), Ridala raamatukogu (15 laenutust). Väljast poolt Läänemaad tellisid Haapsalust raamatuid Sindi, Varangu, Kõrvküla ja SKA raamatukogu.

Lähim postipunkt. Lääne maakonnas asub postipunkt Martna, Nõva, Oru, Ridala, Risti, Taebla raamatukogus. Kullamaa osavallas asub eraldi postipunkt, mis Kullamaa raamatukogule on meetrite (samamajas), Liivile aga mitmete kilomeetrite kaugusel. Asukülale ja Uuemõisale lähim postipunkt asub Haapsalu linnas, vastavalt siis 8-9 km ja 4 km. Rõude ja Sutlepa on väikesed kohad ja postipunktid asuvad kaugemal keskustes, viimasel Noarootsis. Maaraamatukoguhoidjate sõnul ei ole niivõrd oluline kaugus, kui see, et kas inimeste jaoks liigub transport.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Maakonna raamatukogudes ilu- ja lastekirjanduse osakaal tõusis, 2017. a. 69% saabunud teavikute hulgast, 2018. a. juba 79%. Maaraamatukogude juhatajad leiavad, et uusi lasteraamatuid on kogus piisvalt, olulisem on lapsed lugema saada. Keskraamatukogusse saabunud teavikutest moodustas ilu- ja lastekirjandus 60%. Lasteosakonda osteti uusi nimetusi 615 (2017. aastal 423), kokku 1113 teavikut, neist 85 (7,6%) annetustena.. 2018. a. oli võimalus tõsta laste- ja noortekirjanduse eksmplaarsust, osteti 1034 eksemplari uusi raamatuid (2017. aastal 633 eks). Seega 84% uutest raamatutest on ostetud rohkem kui ühes eksemplaris, 2017. a. oli sama näitaja 74,8%. Mitu eksemplari ühte nimetust võimaldas raamatuid laenutada ka majast välja, nt. lasteaeda. Selle mõju saab mõõta kõige varem järgmise aastat statistika põhjal.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 7

Rmtk	Lugejad 2017	Lugejad 2018	Muutus (+/-) Peale haldusreformi	Külastused 2017	Külastused 2018	Muutus (+/-) Peale haldusreformi	Laenutused 2017	Laenutused 2018	Muutus (+/-) Peale haldusreformi
Läänemaa	2221	1958	- 263	43205	36565	- 6640	28030	26655	-1375
Sh (suur) Haapsalu		1320 linn + 3 harukogu			24695 linn + 3 harukogu			21569 linn + 3 harukogu	
Haapsalu	1024	1125	+102	16353	16395	+42	18786	19908	+1122
ainult linn	1024	1125	+ 101	16353	16395	+ 42	18786	19908	+1122

Tabelis lugejad ehk „laenajad“ statistilise aruande järgi.

Maaraamatukogud tõdevad, et tehakse küll väikelastele erinevaid üritusi, palju ettelugemisi aga kui lapsed kooli lähevad, siis jäävad raamatukogu külastused harvaks ja tullakse ainult kooli soovituslikku kirjandust laenutama või lihtsalt vaba aega veetma. Ja nn lastehoid on maaraamatukogude jaoks kasvav „töölõik“. Koolilaste lugemust mõjutab väga suurel määral õpetaja huvi ja aktiivsus.

Keskraamatukogus 2018. a. kasvasid lugejate, laenutuste ja külastuste arvud. Lugejate arv suurenes 2018. aasta jooksul 102 võrra, aasta varem suurenes lugejate arv 24 võrra. Haapsalu linna koolide õpilaste arv suurenes 83 võrra (869 õpilast 2017. a ja 952 õpilast 2018). Enim kasvas algklasside õpilaste lugejarühm (+42), järgnesid koolieelikute (+17) ja põhikooli õpilaste (+12) lugejarühmad. Koolieelikutest lugejaid oli 105 (+17), vanemad avasid rohkem lastele kontosid. Raamatukogu raamatuid kasutasid koolieelikuid on siiski rohkem, sest paljud lapsevanemad võtavad raamatuid oma nimele. Samuti laenutavad koolieelikute jaoks nende õed-vennad. Valdav osa lasteosakonnas 2018. a täiskasvanute poolt tehtud 4789 laenutusest on lasteraamatud. Lasteosakonnas toimus kokku 23932 laenutust, neist 19143 (80%) lastele ja 4789 (20%) täiskasvanutele.

Algklassilastest lugejaid oli 698, neist 443 (63%) Haapsalu kahe kooli õpilased ning 255 (37%) mujalt. Algklassides (1.-6. kl) õppis Haapsalu linna 2 koolis kokku 649 õpilast, kellest 443 (68%) olid 2018. aastal raamatukogu lugejad. Raamatukogu lugejate osakaalu poolest oli esimene Haapsalu Linna Algkool, kus laenutas raamatukogust 80% kooli 303 õpilasest, sellele järgnes Haapsalu Põhikool 58%-ga kokku 346 algklasside õpilasest. Põhikooliealisi lugejaid (7.-9. kl) oli 227, mida on 12 võrra rohkem, kui eelmisel aastal. Gümnaasiumiõpilastest oli kuni 17-aastaseid lugejaid 28.

89 lugejat 2017. a lasteosakonna lugejatest ei laenutanud 2018. a enam kordagi. Aasta varem oli see näitaja üle kahe korra suurem: 195 lugejat. Osa lugejaist sai 17-aastaseks ning lahkus

sellega lapse vanusest, osa olid suvitajaid, osa on ära kolinud, teiste kõrvalejäämise põhjuseid tasuks ehk põhjalikumalt uurida, et nende vajadusi paremini mõista ning edasises töös arvestada. Küllastuste arv sõltub muidugi lugejate arvust, aga näiteks ka sellest, et ei toimunud E. Enno nimelist etluskonkurssi, kus 2017.a. osales 98 last.

Laste poolt avalike arvutite kasutamine on maakonnas vähenenud, peamine põhjus ilmselt arvutid, eriti aga nutiseadmed kodus. Haapsalu raamatukogus vähenes laste poolt avalike arvutite kasutamine aastaga 28%, kasutati 1153 korda eelmise aasta 1602 asemel. Üheks põhjuseks arvutimängude mängimise keelamine lugemissaalis (Posti 3) ning rangemad kasutusreeglid lastele kõigis keskraamatukogu majades.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Lugemisharjumuse kujundamisel ning arendamisel on oluline usaldus, mis tekib lugejal raamatukogu suhtes, kui ta kogeb meeldivat ja asjatundlikku teenindust, saab vajalikud teavikud kas kohe, järjekorra kaudu või aitab abivalmis laenutaja leida raamatu teistest raamatukogudest. Selleks et õige raamat õigel ajal õige lapseni jõuaks, on raamatukoguhoidjad osalenud Eesti Lastekirjanduse Keskuse koolitustel ja saanud nõu Haapsalu raamatukogu lasteosakonnast. Lasteosakonna töötajad osalesid viiel lastekirjandusalasel koolitusel ning tegid ise regulaarseid uudiskirjanduse tutvustusi kolleegide ringis. Lugemisharjumuste kujundamiseks ja arendamiseks viidi kõigis Lääne maakonna raamatukogudes läbi raamatutunde nii raamatukogus koha peal kui lasteasutustes, korraldati ettelugemisi ja kohtumisi lastekirjanikega.

2018. a toimus Haapsalu raamatukogu lasteosakonnas töötajate endi eestvedamisel või kaasabil 78 (-20) sündmust, millest võttis osa 868 (-373) last ja 527 (-290) täiskasvanut. Jätkusid laupäevased jutuhommikud ja suvised jutu-, mängu- ja meisterdamistunnid. Need ei toonud tavaliselt kaasa tutvustatava raamatu laenutamist, küll aga töid lapsi koos saatjatega raamatukokku. Veebruarikuu laupäevased jutuhommikud lasteraamatukogus kuulusid sarja "Loeme 100 tundi Eesti Vabariigile sünnipäevaks!", mille algatas Eesti raamatukoguhoidjate ühingu maaraamatukogude sektsioon. Uue ettevõtmisena viidi läbi suvelugemise programm, raamatusoovitusklippide projekt „Ettevaatust, äge raamat!“ ning kaasati õpilasmaleva ja linnalaagri lapsed raamatukogu tegevustesse. Videoprojekt „Ettevaatust, äge raamat!“ täitis oma eesmärgi - raamatusoovitajatena osalenud 8 last said lisateadmisi lastekirjandusest, õppisid kaamera ees esinemist ning omandasid videoklipi valmistamise oskusi. Projekti üldisem eesmärk oli populariseerida lugemist laste seas. Suvelugemise programmi läbi teinud lapsed said lisaks lugemiselamusele, preemiaks auhinnareisi Eesti Lastekirjanduse Keskusesse. Andres Ammase Fond avaldas soovi hakata koostöös lasteosakonnaga välja andma väikese pühendunud lugeja auhinda. Lasteosakond käis raamatukogude võimalusi tutvustamas ja programmi pakkumas Haapsalu promenaadil toimunud ülelinnalisel lastekaitsepäeval (02.06.), lastekultuurifestivalil Lapsepõlvemaagia (12.08.) ja Teadlaste ööl (24.09.). Kõigilt neilt sündmustelt laenutati lugejatele raamatuid ka kaasa. Lasteosakonna majas asus Elustiili maratoni (26.08.) üks punkte, kus raamatukoguteemalist viktoriini lahendas kokku 300 inimest. Taas toimus Nukitsa valimine, mille raames oli mahukas raamatunäitus „Hakkame lugema!“ ning kohapeal ja koolides toimus küsitlus, kus Läänemaa lastelt sai enim häält Priit Põhjala raamat „Minu vanaisa on murdvaras“.

Keskraamatukogu teenindusosakond (täiskasvanute teenindus) pööras jätkuvalt suurt tähelepanu noortekirjanduse komplekteerimisele, kuna üks sihtgrupe on põhikooli,

gümnaasiumi ja Haapsalu Kutsehariduskeskuse õpilased. Noortekirjandust osteti valdavalt kahes eksemplaris, üks kojulaenutusse ja teine lasteosakonda. Teenindajate sõnul loevad noorteromaane meeleldi ka täiskasvanud ja isegi eakamad lugejad. Kuna noortele ilmub palju fantaasiakirjandust, loevad neid raamatuid ka täiskasvanud fantaasiakirjanduse austajad, sealhulgas ka mehed. Ilu- ja lastekirjanduse laenutuste 2018.a. arvu kasvus 1296 võrra on kindlasti oma osa täiskasvanute laenutusse ostetud noortekirjandusel. Kui annetuste teel või raamatuvahetusest õnnestus saada soovituslikku koolikirjandust algklassidele, on neid komplekteeritud ka täiskasvanutele, näiteks P. Raua, M. Keräneni, A. Kivirähki raamatuid. 2018. aastal paigutati noortekirjandus eraldi riulile, see lihtsustas raamatute leidmist ja lugejad võtsid paigutuse omaks.

Lääne-Nigula valla Oru ja Risti raamatukogud said aasta lõpus Ramsu Raamatukogu riuli (Eesti Lastekirjanduse keskuse alagatatud projekt). Oru raamatukogu töötaja käis riuliga kaasneva programmi koolitusel „Aitan lapsi raamatute juurde“.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: V.t. LISA 4

Lääne maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnas (lasteraamatukogu) toimuvad aasta läbi, kõigil koolivaheaegadel lastele kirjanduse ja meisterdamise tunnid.

14. märtsil avati keskraamatukogu lugemissaalis emakeelepäeva tähistamiseks Palivere kooli kunstiõpetaja illustratsioonide ja õpilaste Tähekesse konkursile esitatud lugude näitus „Jubedad jutud“. Näitus oli üleval vabariikliku õudusfilmide festivalini.

Lasteraamatukogus tähistati rahvusvahelist lasteraamatupäeva 7. aprillil. Külas oli lastekirjanik ja toimetaja Priit Põhjala, toimus teatrietendus ja mängiti mängu.

Lasteraamatukogus korraldati parimate lugejate pidu 25.mail – tänati ja õnnitleti väikesi lugejaid, külas oli mängudisainer ja lastekirjanik Anti Saar, kavas olid lõbusad üllatused ning maiasmokad said suu magusaks.

Lasteraamatukogus oli maikuus külas viimaste aastate üks tuntumaid Rootsi lastekirjanikke Åsa Lind, kes kirjutab nii aime- kui ka ilukirjandust ja kes viibis Eestis HeadRead raames.

Asuküla haruraamatukogus oli muinasjutu- ja meisterdamistuba, 2018. aasta algusest tegutseb Fantaasiatoa nime all. Fantaasiatoa eesmärk oli pakkuda piirkonna lastele kasulikku ja arendavat loovtegevust, tuua lapsed ja vanemad läbi muinasjutu raamatute juurde. Läbi aasta toimusid nuti- ja robotika õpitoad, kokanduse tund, Piparkoogimöll – jõulupühade meeleolu loomine: piparkookide küpsetamine ja kaunistamine, kinkekottide valmistamine, ehiti kuusk ja löödi tantsu.

Ridala haruraamatukogus toimus külalislaenutajate päev. Mõeldes vabariigi 100. sünnipäevale olid külas H. Magnus Kaitseleidu Lääne Malevast ja naiskodukaitsjad V. Võsu ning K. Lotman, kes rääkis lasteraamatu "Hommikukontsert Matsalus" sünniloost. Raamatututvustuse lõpus tuli vastata esitatud küsimusele. Nii sai kolmanda klassi Maarja õiguse kõige esimesena laenutada raamatukogule kingitud raamatut.

Lääne-Nigula valla raamatukogus (Taebblas): koostöö Taebbla Noortekaga – raamatukogus savikursus, koos Noortekaga toimusid Taebbla lasteaia kevadlaadal meisterdamistöoad, raamatumüük jm. ning koostöös Noorteka, Taebbla MTÜ Kehale ja Vaimule ning raamatukoguga sai teoks heategevuslik vabaõhu kohvikõhtu koos jalgpallimatsiga. Mitmed näitused: noortelt kunstnikelt – E. D. Teder, E. Klimenko autorinäitus, S. Claveli organiseeritud

„Mina ja teised“ (prantsuse lasteraamatute näitus). Väga oluline oli koostöö Läänemaa Ühisgümnaasiumi kogukonnapraktikutega, kes viisid läbi raamatukogus meisterdamisõhtu ning tegid lugemisürituse Noortekas.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 8

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus			
Haapsalu	8	1	5
Liivi raamatukogu	3	1	1

Tabel 9

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Haapsalu lasteraamatukogu: Raamatutund „Värske ja väärt“ Viigi Kooli 1.-7. klassi õpilastele	1	42
Jututund ja raamatute tutvustused Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsiooni Keskuses	2	38

Haapsalu Viigi Koolis tutvustas keskraamatukogu lasteosakonna bibliograaf uusi raamatuid („Värske ja väärt“) tervele koolile, lisaks osalesid õpilased (sh ka ratastoolis liikuvad lapsed) mitmel jutuhommikul ja muul üritusel raamatukogus.

Lääne-Nigula valla Oru haruraamatukogus käis vaatlus-, tööpraktikal Töötukassa poolt suunatud erivajadusega (ratastoolis) inimene. Praktika kestis kolm kuud, selle aja sees pidi ta tutvuma raamatukogu tööga ja aru saama, kas töö oleks talle sobiv ja võimetele kohane. Mitmed asjad tekitasid probleeme, nt riulite kõrgus ei võimaldanud raamatuid paigutada, samuti korrastada. Ka oleks vajalik olnud erikõrgusega töökoht laua taga. Inimesele endale meeldis raamatukogus olla ja „aega veeta“, kuid raamatukogu töötajale oli see lisakoormus – tuli leida tööülesandeid, millega ta hakkama saaks ja pidevalt õpetada-juhendada, mis oli lisaks põhitööle ja postiteenuste toimetamisele.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

Lääne Maakonna Keskraamatukogus toimus 2018.aastal eripalgelisi kirjandussündmusi sh raamatuesitlusi, loenguid, näituse avamisi kokku 121 korral ja neist sai osa 2934 huvilist. Näiteid:

EV100 kunstiprojekti „Noor, loo, too kunst raamatukokku“ raames avati jaanuaris Läänemaa Ühisgümnaasiumi õpilaste koomiksitate näitus „Meie naaber Soome“,

Tartu Rahu ja Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks veebruaris avas Kaitseliidu Lääne malev raamatukogu kahel korrusel näituse „Kaitseliidu meened 2“.

14. märtsil avati emakeelepäeva tähistamiseks Palivere kooli kunstiõpetaja illustratsioonide ja õpilaste „Tähekesed“ konkursile esitatud lugude näitus „Jubedad jutud“. Näitus oli üleval vabariikliku õudusfilmide festivalini.

Haapsalu ja Uuemõisa raamatukogu töötaja osalesid märtsis ANDRAS-e täiskasvanuhariduse koostööseminaril Haapsalu kutsehariduskeskuses, teemaks elukestev õpe Läänemaal.

Raamatukogu sai koostöö pakkumise AS Hoolekandeteenused Lääne piirkonna ja MTÜ Eesti Pagulasabi poolt. Toimusid kokkusaamised mõlema poole esindajatega, külaskäik Uuemõisa Kodusse ja sealsete elanike valmistatud esemete näitus Haapsalus raamatukogus.

Raamatukogu esindus osales aprillis Läänemaa Töömessil, eesmärgiks teavitada arvutikoolituste ja arvuti kasutamise võimalustest, CV-de, kandideerimisdokumentide vormistamise võimalustest raamatukogutöötaja abil, kuidas leida vastuseid internetist oma karjäärialastele küsimustele, sh ka välismaal töötamise kohta.

Ornitoloog Marko Valker esines loenguga „Linnukevad Läänemaal“. Ettekandes räägiti, miks Läänemaal nii palju ja erinevaid linde on, tutvustati põnevamaid linnupaiku Haapsalu ümber.

Anne Rekkaro esitles oma raamatut „Priius kallid anne“, mis jutustab autori lapsepõlvesuvedest Kassari saarel Oti talus. Esitlusel olid muusikalised vahepalad Sirje Kaasiku plokkflöödi- ja laululastelt. Kohapeal oli võimalus osta autori raamatuid ja saada autogrammi.

Juulis-augustis eksponeeriti näitusel Haapsalu linna aukodaniku Heino Noore tunnustusi, aumärke ja dokumente. Tänavu aprillis ilmus 95-aastaselt meie seast lahkunud Heino Noore mälestusteraamat „Elamise pikad varjud. Arsti ja poliitvangi mälestused“, mis võtab kokku Haapsalus sündinud ja koolis käinud mehe keerulise ja raskusi täis elutee. Näituse koostasid Kaitseliidu Lääne maleva ajaloopealik major Arnold Juhans, Eesti Vabadusvõitluse ja Vastupanuliikumise Mälestusliidu juhatuse liige Heiki Magnus.

8.septembril oli traditsiooniline Tasuta raamatute laat Haapsalu nostalgiapäevadel ja 24. septembril osalesime innovatsioonikeskuse INNOKAS poolt korraldatud Teadlaste Ööl.

Detsembris avati EV100 kunstiprojekti „Noor, loo, too kunst raamatukokku“ raames Haapsalu Kunstikooli õpilaste näitus „Mina“. Näitusel olid kunstikooli III ja IV kursuse fotorealistlikus stiilis tehtud õlimaalid. Kunstiprojekti avas jaanuaris Läänemaa Ühisgümnaasiumi õpilaste koomiksitate näitus „Meie naaber Soome“. Kaks korda olid Uuemõisa raamatukogus väljas Haapsalu kunstikooli õpilaste tööd. „Noor, loo, too – kunst raamatukokku“ on projekt, mille raames raamatukogud pakkusid läbi terve 2018. aasta noortele 14-26 aastastele kunstnikele võimalust eksponeerida oma kunstitöid raamatukogudes. See tähendab, et raamatukogude näitusepindu broneeriti eelkõige kohalikele noortele ehk üle Eesti toimusid raamatukogudes eelkõige noorte näitused. https://online.le.ee/2019/01/02/noored-viisid-kunsti-raamatukokku/?fbclid=IwAR2VDOhu2E1oKJ7PtDweFbbI6IWJ_8CjjC9wXxCeP3zFN2w9Q_LCB1zLLsk

Raamatukogupäevade olulisemateks sündmusteks olid traditsiooniline „Tuntud inimene raamatukogus“, Elin Toona Gottschalki „Mihkel, muuseas“ ja Sirje Kiini „Pühendused. Mälestusi Eesti kirjanikest“ raamatute esitus, kohtumine kirjanik Mait Vaiguga. Raamatukogu korraldas (toimub iga kahe aasta järel) tänuürituse raamatukogu lugejatele, sponsoritele ja abilistele.

Kõigi Haapsalu koolide ning lasteaedadega toimus lugejakoolituse alane koostöö. Maakonnas toimus koostöö Noarootsi lasteaiaga, SALM Laikmaa majamuuseumiga ja Risti Põhikooliga. Maakonna klassiõpetajate aineseksiooniga arutati soovitusliku kirjanduse valiku ja käsitlemisega seotud küsimusi. Klassiõpetajate aineseksioonile antakse konsultatsiooni igal aastal 4. kl maakondliku emakeeleolümpiaadi asjus. Näituste osas tehti koostööd Ridala Kunstikooliga. Aasta jooksul toimus lasteosakonnas 36 näitust ja 7 väljapanekut. Koostöö festivali Lapsepõlvemaagia korraldamises osalenud kohalike asutuste ja seltsidega. Koostöös Noorte Huvikeskusega toimus suvelugemise programmi avamine ja muu raamatukogu tutvustav programm Lastekaitsepäeval.

Krista Kumberg osales Haapsalu Haapsalu Linnavalitsuse kultuurikomisjonis (01.02), Läänemaa Kooliteatrite Festivali žüriis (12.03), Ernst Enno nimelise omaloomingukonkursi žüriis. Jaanus Kõuts osales Haapsalu Linna noosootöö ümarlaulal (03.04. ja 29.11.), koosolekul noorsoopolitsei tööga seotus küsimustes (27.02.) ning Eesti Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupi töös. Jaanus Kõuts ja Krista Kumberg kuulusid vabariikliku 4. kl ettelugemisvõistluse "Kus hundist räägitakse" maakondliku eelvoorü žüriisse (18.10.) ning laste kultuurfestivali Lapsepõlvemaagia korraldustoimkonda.

Uuemõisa haruraamatukogus eksponeeriti Haapsalu frankofiilide MTÜ vahendusel prantsuse kunstniku Boudini maale, Haapsalu kunstikooli õpetaja ja õpilaste töid, kutsehariduskeskuse käsitöö õpetaja õpilaste töid.

Asuküla haruraamatukogus toimusid reisimuljete õhtud Taimaast, Albaaniast ja Makedooniast. 14. märtsil oli kirjanduslik kolmapäev Kivikülas, Lauri-Jaani talus, emakeelepäeva tähistamiseks osalejatel kaasas oma lemmikraamatud, loeti luuletusi ja katkendeid. Korra nädalas teisipäeviti või kolmapäeviti, ehk siis 4 korda kuus toimetab Asuküla raamatukogu ruumides Asuküla Käsitööklubi, kus käivad koos eri vanuses käsitööhuvilised. Toimuvad erinevad õpitoad.

Ridala haruraamatukogus on eraldi väike pärandkultuuri tuba, kus aastaringselt on põnevate esemetega näitused. Väljapanekud kannavad mõtet „Pärandit ei ole vaja minevikule, pärandit on vaja tulevikule.“

Lääne-Nigula valla Kullamaa raamatukogus: Pärandkultuuri aastale pühendatud siidi- ja portselanmaalide näituse avamine, kus suupillil mängis kohalik pillimees Ilmar Loose. Raamatukogupäevadel tähistati R. Tobiase 140. surma-aastapäeva näitusega „Rudolf Tobias ja Kullamaa“. Elavat huvi pakkusid eriti vanad fotoalbumid Tobiasele pühendatud laulupäevadest Kullamaal läbi aastakümnete. Liivi raamatukogus: raamatu „Üdruma lood“ esitus. Vaadati J. Ellingu filmi „Kullamaa ajapeeglis“. Kirjanik Heli Reichardt esitles oma uut raamatut „Siinpool Linnuteed II“. Loit Lepalaan tutvustas kultuuritegelasi Ellen ja Artur Uritamme. Ellen Uritamm (Visnapuu muusa) töötas ka Liivil raamatukoguhoidjana.

Lääne-Nigula valla raamatukogus (Taebblas): jätkus koostöö pensionäride klubiga Mooridvaarid, toimusid TaRa klubi ehk Taebbla raamatukogu klubiõhtud (kord kuus kohtumised

reisimeeste vm värvikate isiksustega, mh kultuurpärandiaastat tähistav kohtumine Seto sootska Piret Torm-Kriisiga), jätkusid õpetaja E. Klimenko käsitööõhtud, Haapsalus elav keeleõpetaja prantslane Stephan Clavel viis läbi prantsuse keele tunde. Taebla raamatukogu jaoks oli oluline MTÜ Lugemisühingu koolitus „Sõbraks raamatuga“, kus osalesid kohalikud õpetajad ja kasvatajad ning mis sai väga positiivset tagasisidet. Kultuurkapitali projekti Eesti 100 toetusel toimusid valla raamatukogudes kohtumised Eesti kirjanike ning ajaloolastega. Taeblas toimusid kohtumised Mihkel Muti ja Tiia Metsaga.

Lääne-Nigula valla Oru haruraamatukogus toimusid erinevad käsitöö õpitoad. TÕN-i raames toimus koolitus Tervendamine ravimtaimedega, 2.osa. Raamatukoguhoidja võttis osa Naiskodukaitse korraldatud „Sinilille“ kampaaniast.

Palivere haruraamatukogus toimusid koostöös aleviseltsiga kinoõhtud, mis on leidnud kohalikus kultuurielus kindla koha. Näidati peamiselt värskest linastunud kodumaist filmitoodangut.

Risti haruraamatukogu eripäraks on lastetöö ning pika traditsiooniga lugemisklubi Raamaturõõm. Risti raamatukoguhoidja tutvustas nii täiskasvanutele kui lastele uudiskirjandust ning viis läbi lugemist toetavaid tunde, ettelugemise, meisterdamise ja joonistamisega. Risti raamatukogu eestvõttel toimusid kohtumised Loone Otsa, Krista Kumbergi ja Tiia Metsaga, Kultuurkapitali toel Marju Kõivupuu, Kristjan Kaljusaare, Indrek Koffiga. Lisaks toimus raamatukogus kohaliku kodulooraamatu „Kuijõe küla enne ja nüüd“ 2. osa esitlus.

4.6.2 riiklikul tasandil

Lääne maakonna keskraamatukogus: pearaamatukoguhoidja vastas Tallinna Ülikooli Jaapani uuringute tudengite küsitlusele, kui palju Aasia ja täpsemalt Jaapaniga seotud teoseid on esindatud Eesti raamatukogudes ning kuidas need teosed on fondi jõudnud.

Aprillis koolitas NutiAkadeemia algajaid nutiseadmeid kasutama.

Jaauanuaris kohtus huvilistega Haapsalu raamatukogus alpinist ja fotograaf Jaan Künnap. Lisaks kohtumisele sai vaadata tema tehtud fotode näitust.

23. jaauanuaril toimus koostöös kirjastusega Argo, Rannarootsi muuseumi ja tõlkija I. Rüütliga eestikeelse tõlke raamatusitlus – ”Raamat Eestimaa rootslastest. Kultuurilooline ülevaade” (En bok om Estlands svenskar IV. Kulturhistorisk översikt). Samuti tutvustas Toivo Tomingas enda uut raamatut „See maa on Aiboland“, mis põhineb sama, eestirootslastest rääkiva sarja kolmandal osal. Võimalus soodsalt raamatuid osta.

Jaauanuaris lasteosakonnas tuntud illustraatori Regina Lukk-Toompere talviste piltide näitus „Talv ja lumi, hämarus ja valgus“.

Märtsis esitles oma raamatut „Väikelinna baabad“ Olev Remsu. Esitlust modereeris Lääne Elu ajakirjanik ja toimetaja Riina Tobias, kes ise oli just edukalt, ilma ühegi veata, kirjutanud Vikerraadio eesti keele etteütelse.

Märtsis kohtus huvilistega Keiti Vilms, kes on tuntud 25alambuurist, Twitteri kirjanik ja raamatu ?@keitivilms? autor, Johannes Aaviku Seltsi liige, 2017. aastal pälvis aasta keeleteo rahvaauhinna.

23. aprill toimus rahvusvaheline raamatu ja roosi päev. Külas filmimees ja bibliofiil Vallo Kepp.

Mais Rahvakultuuri Keskuse rändnäitus „Päränd elab!” ja näituse pidulik avamine koos loenguga.

11. mail toimus Tartu Ülikooli teaduri ja raamatute autori Ahto Kaasiku esitlus looduslikest pühapaikadest. Ahto Kaasiku sulest ilmus 2017. aastal raamat „Pühapaikade teejuht“ ning 2016. aastal raamat „Põlised pühapaigad“. „Pühapaikade teejuht“ oli soodushinnaga müügil ning raamatusse sai küsida autogrammi.

MTÜ Pagulasabi korraldas projekti “Saame tuttavaks!” raames Süüria-teemalise vestlusõhtu. Haapsalu raamatukogus sai vaadata lühifilmi „Kurbuse meri, lootuse meri“, õhtu jätkus Süüria-teemalise vestlusringiga, teemat lahkas ajakirjanik ning arabist Peeter Raudsik ja Süürias reisinud fotograaf Silvia Pärnmann, maitsta sai eksootilisi toite.

Koostöös kirjandusliku liikumisega JutuPeatus (Tartu) paigaldati Haapsalu rannapromenaadi laternaposti külge kõlakoja juures Ernst Ennot meenutav tahvel tekstiga: „Liiv, meri ning mõtted”: Liiv, meri ning mõtted ja mõtted – Ei ennast siin kätte saa.

Juulis-augustis eksponeeriti näitust “Oma maa omenakukka, muu maa veripunainen – Ingerisoomlaste 100 aastat fotodel”. Näituse koostas Eesti Akadeemilise Ingerisoomse Seltsi juhatuse esimees Taisto-Kalevi Raudalainen ja kujundas fotokunstnik Herkki Erich Merila. Näituse korraldamist toetas Soome Vabariigi riigikantselei Soome-100 programmilt.

Eesti Lastekirjanduse Keskus (ELK) on pikaajaline hea koostööpartner koolitaja, ideepanga, vabariiklike lasteürituste algataja, kõrgel tasemel kunstinäituste vahendaja rollis. Keskuse korraldatud 4. klasside ettelugemisvõistluse Läänemaa eelvoor toimus lasteosakonna eestvedamisel. Selle võitja saavutas lõppvõistlusel vabariigi parima ettelugeja tiitli. Keskuse korraldatud Nukitsa valimise Läänemaa eelvoor oli samuti lasteosakonna korraldada. Lasteosakonna bibliograaf osales ELKi sündmustel ettekannetega. Lasteosakond vahendas kolmele Haapsalus asuvale raamatukarusellile raamatuid, koordineeris vastsündinud lastele mõeldud kinkeraamatu „Pisike puu“ jagamist Läänemaal ning Lugemisisu programmi rakendumist Läänemaal (Risti ja Oru raamatukogus). Osakond osales ka projektis „Noor, loo, too - kunst raamatukokku“.

Krista Kumberg osales Wiklandi illustratsioonikonkursi žürii töös (05.02.), Eesti Lastekirjanduse Keskuse nõukogus (26.02.), IBBY Eesti osakonna juhatuses (07.05., 06.12.), Steni muinasjutuvõistluse žüriis ja korraldustoimkonnas, Lastekaitse Liidu ellukutsunud Hea lasteraamatu ja Hea noorteraamatu valimiskomisjonis (13.02), ELK lastekirjanduse uurimise töörühmas, „Paabeli Tornid“ auhinna žüriis Eesti Teatri Agentuuri 2018. aasta laste- ja noortenäidendite võistluse žüriis (24.09. ja 03.10.). Koolitas Järvamaa raamatukoguhoidjaid programmiga "Värske ja väärt" ning tegi ettekandeid Tallinnas (3) ja Tartus (1). Jaanus Kõuts osales ERÜ lastekirjanduse toimkonnas. Lasteosakonnas: Osaleti Põhja- ja Baltimaade ühisprojektis Põhjamaade kirjanduse nädal ja tutvustati Põhjamaade kirjandust Haapsalu põhikoolis ning Risti Põhikoolis.

Jaan Tõnissoni Selts (JTS) tähistas üle-eestiliste kohtumistega Tõnissoni aastat, mis tipnes tema 150. sünniaastapäeva tähistamisega Tartus. Haapsalus räägiti haridusest, Tõnissonist ja Andres Ammasest.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Märtsis tähistati lasteosakonnas frankofoonia kuu raames Prantsuse Instituut Eestis vahendatud prantsuse illustraatorite näitus “Mina ja teised”.

Aprillis eksponeeriti keskraamatukogus Soome fotograaf Mikael Korhoneni fotonäitust.

8. novembril oli Poola taasiseseisvumise 100. aastapäeva tähistamine keskraamatukogus. Osales Poola suursaadik Eestis Grzegorz Kozłowski ja 4 kõrgemat sõjaväelast Poolast. Projekt toimus Poola saatkonna, Eesti Endiste Metsavendade Liidu, Läänemaa Vabadusvõitlejate Ühenduse, Kaitseliidu Lääne maleva ja Lääne Maakonna Keskraamatukogu koostöona. Eksponeeriti A. Juhansi erakogust pärit esemenäitust „Poola sõdur sõjatandritel 1918-1945“ ja repronäitust „Marssal Józef Piłsudski Zdzisław Czermański 13 pildil August Pulsti kunstipapist”. Detsembris eksponeeriti ajalooliste Krakówi jõuluehete näitust.

Poola 100 raames võttis keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja osa Poola suursaadiku ja Eesti presidendi vastuvõtust Narvas ning Maria Laidoneri mälestusõhtu-vastuvõtust Eesti sõjamuuseumis Viimsis. 2018. a. lõpul jõudis tänu headele sidemetele Haapsalu lugemissaali Krakovi ajalooliste jõuluehete näitus, 2019. aastal jõuab Haapsallu Poola 100 disaini näitus.

Lasteosakonna hoonel aadressil J.F.Wiedemanni 11 on diplomaat A. Gortšakovi mälestustahvel. Venemaa suursaadik A. Petrov külastas lasteosakonda, et austada diplomaatide päeva puhul A. Gortšakovi mälestust, juunis avati majal uuendatud mälestustahvel A. Gortšakovi 220. sünniaastapäeva puhul. Suvel sattus majja välismaalasi, nii suvitajaid, kui turiste, nende hulgas lasteraamatukoguhoidjad Turust ja Riihimäkist ning muuseumitöötajad Muumimuuseumist Tampere. Eesti Lastekirjanduse Keskuse vahendusel jõudis lasteosakonda Glenda Sburelini (Itaalia) isikunäitus „Seda peab nägema“.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Lääne maakonna raamatukoguhoidjad juhendavad ja nõustavad igapäevaselt, eriti suuremates kogudes, erinevatest otsingu portaalidest info otsimist ja muude IT-oskuste alal. Maakonnas toimus 113 rühmakoolitust, millel osalejaid 1670, registreeritud individuaalkoolitusi 232.

Keskraamatukogus toimusid jaanuaris ja oktoobris TÕN-i raames koostöös Haapsalu kutsehariduskeskusega arvuti ja nutivahendite koolitus, nõuandjateks kutsehariduskeskuse õpilased. 26. oktoobril oli nutikoolitus NutiAkadeemialt. Osalejate tagasiside üldiselt hea, küll aga sooviti rohkem individuaalset it-koolitust. 3. aprillil külastas Töötukassa rühm tööotsijaid klienditeeninduse kursuse raames teenindusosakonda, tähelepanu all oli kliendikeskne teenindamine raamatukogus. Ka Haapsalu Kutsehariduskeskuse esimese kursuse bürootö eriala õpilased, tutvusid kogudega, raamatute ja perioodika säilitamisega ning komplekteerimisosakonna tööga. Lasteosakonnas viidi lastele aasta jooksul läbi 64 rühmakoolitust (võrdlus 2017. a. -20), millel osales kokku 1032 (2017.a.-568) last ning 93 (2017.a.-78) täiskasvanut. Täiskasvanutele viidi läbi 9 (2017.a.-5) rühmakoolitust kokku 96 (2017.a.-5) osalejaga. Lisaks sellele peeti 5 (2017.a.-8) ettekannet kokku 250 (2017.a.-549) inimesele. Teemadeks lastekirjandus ja raamatukogu poolt pakutavate võimaluste tutvustamine. Uuemõisa haruraamatukogu asub kutsehariduskeskuse raamatukoguga ühes ruumis, seal toimuvad arvutikoolitused õpilastele, erinevate õpperühmade „külalistunnid“, kooli poolt toodud gruppidele tuli tutvustada rahvaraamatukogu ja selle teenuseid. Paar korda aastas pidasid raamatukoguruumides nõupidamisi Läänemaa kodanike ühendus „Metsa Abiks“ ja täiskasvanud õppijate Läänemaa tugigrupp. TÕN-i raames toimus 2 rühmakoolitust:

tutvustati Oru topoteeki ja topoteekide võimalusi, isetehtud looduskosmeetika õpituba. Toimused reisimuljete õhtud ja meisterdamistunnid lastele.

Lääne-Nigula valla raamatukogus (Taebla) toimusid Haapsalus elava keeleõpetaja, prantslase S. Claveli prantsuse keele tunnid igal teisipäeval ja Kutsehariduskeskuse õpetaja E. Klimenko käsitöötunnid iga nädal. Koolitusel „Raamat kui sõber ja abimees“, prantslaste kogemused lasteraamatu paremaks tutvustamiseks, osalesid lasteaiakasvatavad ja maakonna raamatukoguhoidjad. Oru haruraamatukogus täiskasvanutele loeng Tervendamise taimedega, 2. osa; koolilastele raamatukogutunnid koostöös õpetajatega.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks: raamatukogude ja valdade veebilehed, valla ja maakonna ajalehed, nii paberandjal kui ka on-line. Maakonna raamatukogud tutvustavad oma tegemisi blogides (Liivi, Lääne-Nigula, Ridala), Facebooki kontodel. Lääne-Nigula valla oktoobrikuu ajalehes ilmus artikkel „Käes on oktoober, raamatukogukuu“, artiklis kajastati Lääne-Nigula valla raamatukogude üritusi, tegemisi ja lugemissoovitusi. Artikli pani kokku R. Randoja, Lääne-Nigula valla raamatukogu direktor. Detsembrikuu Lääne-Nigula valla ajalehte kirjutas artikli „Aasta 2018 Liivi raamatukogus“ Liivi raamatukoguhoidja. Lisaks kaupluste, koolide, lasteaedade, kultuuri- ja külamajade infotahvlid.

Keskraamatukogu turundab raamatukogu teenuseid, sündmuste reklaami raamatukogu veebilehel ja Facebooki kontodel, lisaks ajalehes ja on-lines Lääne Elu, portaalil Läänlane, kultuurikavade portaalides ja erinevaid gruppe siduvates listides, raamatukogu ja linna reklaamitahvlitel ning kaubanduskeskuste reklaamialadel. Raamatukogu lugejatele, kes soovivad sündmuste kohta infot, saadetakse see nende isiklikku e-posti. Uuemõisa haruraamatukogu kuulutused ka kutsehariduskeskuse ühiselamus ja spordihoones. Raamatukoguprogrammi Urram teadetena ei saadeta enam infot raamatukogu lugejatele, sest kõik lugejad ei soovi infot.

K. Kumberg osales „Risti raamatu“ esimese osa kokkupanekul ning väljaandes „Eesti lastekirjanduse kuldvara“ on tema sulest kümme artiklit sajast.

4.9 Andmebaasid. (Raamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine, RaRS §5(5)2). Kas ja milliseid andmekogusid pakutakse lugejaile kodulehe vahendusel? E-kataloog.

Lääne maakonna keskraamatukogu veebilehelt on kasutatavad Eesti Rahvusraamatukogu andmebaaside lingid, otsiportaal www.lugeja.ee, avalik e-kataloog <https://laanemaa.webriks.ee/>, blogide lingid (Liivi, Lääne-Nigula, Ridala).

Lääne maakonna keskraamatukogu poolt loodi programmi Urram 1269 analüütilist (artiklid) kirjet, peamiselt koduloolise sisuga. Huvilistele leitav läbi www.lugeja.ee ja google'i otsingu. Lugemissaali töötajad tegid kirjeid ajalehest Tööraha Lipp 1965-1976 ja jooksva aasta kohta ajalehest Lääne Elu ning teistest perioodilistest väljaannetest, lisaks redigeeriti koduloolisi artiklikirjeid. Alustati artiklikirjete sisestamist kodulookartoteegi põhjal: käsitöö, kultuurielu Läänemaal (teater, muusika, kino), kultuuri- ja seltsimajad, taidlusingid, klubid; spordielu Läänemaal (valdade vahelised võistlused, kergetõstik). Pearaamatukoguhoidja tõstis kokku mitukümmend tuhat kirjete dubletti Urramis ja redigeeris pidevalt kodulookirjeid.

Maaraamatukogudes kirjeid ei looda. Pearaamatukoguhoidja täiendas Vikipeedias maakonna raamatukogude lehekülgi, lisades muuhulgas asutamise aastad ja ajalugu. Koostas dokumendi Eesti Vabariik 100 ja Läänemaa maaraamatukogud (aruande kirjutamise ajaks 136 lk. koos fotodega).

5. 2019. aasta tegevused

Lääne maakonna rahvaraamatukogude tegevus lähtub eesmärgist pakkuda kvaliteetset raamatukogunduslikku teenust, omavalitsuste poolt võimaldatud vahenditega kujundada raamatukogudest atraktiivsed tegevuskeskused ja erinevaid tegevusvõimalusi pakkuvad kogukonnakeskused.

Lääne-Nigula valla raamatukogus (Taebla) on plaanis kasutada Eesti Lugemisühing MTÜ nõustajaid sisekujunduslikus osas ja lugejakeskseks muutmisel. Enam panustada kodulootöösse ja käivitada raamatukogude koostöö MTÜ-ga Aiapaik.

Vormsi saart on esmakordselt mainitud aastal 1219. Seoses 800-nda aastapäevaga on otsustanud rootsi kogukond pidada suvel, Olavipäeva nädalal, rootsi päeva. Kuna rootsi keelne raamatukogu saab 2019. aastal 100. aastaseks, on rootsi kogukonnal soov samal ajal tähistada ka raamatukogu sünnipäeva. Plaanis on korraldada näitus rootsi keelsest kirjandusest, lisaks raamatutest, mis on kunagi koos põgenikega Rootsi rännanud ja nüüd tagasi toodud. Sünnipäevapeole kutsutakse viis varasemat raamatukogu juhatajat.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu korraldab 24. mail 2019.a. lugemisjuhtidele, raamatukoguhoidjatele, lapsevanematele ja kõigile teistele huvilistele, kellele laste- ja noortekultuur korda läheb, kes peavad muinaslugusid tähtsaks ja on võtnud nende edasikandmise ja vahendamise oma südameasjaks 6. korda muinasjutukonverentsi „Muinasjutuvägi“. Muinasjutuväe seekordse teema – muinasjutud ja keel, muinasjuttude keel, muinasjuttude salakeel, tingis see, et 2019. aasta kuulutas Teadus- ja Haridusministeerium eesti keele aastaks ja UNESCO põliskeelte aastaks.

2019.a. möödub Haapsalu linnal 740 aastat linnaõiguse saamisest. Põhirõhk sünnipäeva tähistamiseks jääb Valge Daami ajale. Plaanis on anda välja juubelile pühendatud Haapsalu raamat, mille koostamisel on abiks ka raamatukogu.

Keskraamatukogu korraldab 2019.aastal septembrikuu teisel nädalavahetusel Nostalgiapäevade raames Tasuta raamatute laada juba 5.korda. Esmakordselt korraldasime lugejalt lugejale raamatute laata suvises Haapsalus Valge Daami päevade ajal 10 aastat tagasi. Plaan on tasuta raamatute laata korraldada ka Uuemõisa haruraamatukogu ees koos rohevahetuse ja kasutatud koduse kraami müügiga.

Lugejate paremaks teenindamiseks on keskraamatukogu teenindusosakonnal plaanis korrastada kogude liigid 37 ja 82. Noorte lugejate tähelepanu püüdmiseks on plaanis teenindusosakonnas ja Uuemõisa haruraamatukogus paigutada noortekirjandus ühisele alale. Jätkata programmi Urram kodulookirjete tegemist, tagasiulatuvalt ajalehe Tööraha Lipp 1960-1964 ja kartoteekidest. Laste lugejateeninduses on plaanis katsetada raamatute laenutamist lasteaedadele, esimesel poolaastal katseprojekt nelja lasteaiaga. Kavas on suvel läbi viia Suvelugemise programm ja laiendada seda Uuemõisa, Ridala ja Asuküla

haruraamatukogudesse. Soov on aasta jooksul läbi viia raamatutund igale Haapsalu Põhikooli klassile, samuti tutvustada raamatukogu võimalusi suuremale osale Haapsalu linna lasteaiaõpetajatele, emakeele- ja kirjanduse ning klassiõpetajatele. Ridala raamatukogus saab tehtud raamatuvara inventuur.

Haapsalu linn renoveerib Asuküla seltsimaja-raamatukogu hoone, lõpptähtaeg on 2019.a. mai (maaküttesüsteem, vahelae soojustus, ehitatakse duširuum, invakaldtee, vahetatakse aknad ja fassaadilaudis).

Kõik maakonna raamatukogud jätkavad kultuuri- ja hariduselu toetamist nii oma kodukandis kui maakonnas tervikuna.

Koostajad:

Kersti Brant, pearaamatukoguhoidja kersti@lib.haapsalu.ee

Ilme Sepp, direktor ilme@lib.haapsalu.ee

Lääne Maakonna Keskraamatukogu

Direktor Ilme Sepp

/allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1. Personali koolitus.

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Lääne maakonna keskraamatukogu	27	96	3538,00
Oru	2	10	Sõit Tallinna
Risti	1	4	Sõit Tallinna
Taebla	1	5	0
Vormsi	2	208	320,00 eurot

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised (ettekanded, loengud, koolitused)

01.03.	Eesti Lastekirjanduse Keskus	„Varras roosa suhkruvati sees”. Tõlkekirjandus lastele 2017	70	Krista Kumberg	Lastekirjanduse aastakoosolek
20.03.	NUKU teatri ovaalsaal	„Lapsest näitekirjanduses ning näidendiraamatute kirjanduslikust ja tarbekunstilisest väärtusest“	35	Krista Kumberg	Teemapäev „Teater, laps & noor“
11.04.	Tartu Linna-raamatukogu	"Kuidas vaatepunkti nihutades tekib nihestatus"	60	Krista Kumberg	Algupärase lastekirjanduse päev
25.05 ja 06.11	Taebla raamatukogus ja keskkogus	Isikuandmete kaitse raamatukogus	35	Ilme Sepp	Maakondlikud seminarid
23.10.	Eesti Lastekirjanduse Keskus	„Lehekülg lastekirjanduse klassika retseptiraamatust“	60	Krista Kumberg	Seminar „Laps kirjanduses 6“
30.10.	Tallinna 32. Keskkooli majandussuuna õpilastele ja Haapsalu linnavalitsuse esindajatele.	Asuküla seltsi ning paikkonna ja raamatukogu tegevusest	25	Imbi Sildaru	Asuküla raamatukogu külastus
05.12.	Eesti Rahvus-raamatukogu väike saal	"Ettevaatust, äge raamat"	25	Jaanus Kõuts	ERÜ koostööprojektide konkursi "Raamatukogud-muuseumid-noored" seminar

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2018)
Asuküla seltsimaja-raamatukogu (Haapsalu)	Rekonstrueerimistööd: maakütte paigaldus, vahelae soojustus, akende vahetus, fassaadi soojustus jms. Lõpptähtaeg 2019.a. mai

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatu kogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Keskraamatukogu	4. jaanuaril ajakirjanik ja kirjanik Kaie Ilves ja illustraator Ülle Meister	3-21
	14. märtsil avati keskraamatukogus emakeelepäeva tähistamiseks Palivere kooli kunstiõpetaja illustratsioonide ja õpilaste Tähekese konkursile esitatud lugude näitus „Jubedad jutud“.	21
	Tähistati rahvusvahelist lasteraamatupäeva 7. aprillil. Külas lastekirjanik ja toimetaja Priit Põhjala, toimus teatrietendus ja mängiti mängu.	20
	Traditsiooniline tänuüritus lasteosakonnas parimate lugejate pidu – tänati ja õnnitleti väikesi lugejaid, külas oli mängudisainer ja lastekirjanik Anti Saar, kavas olid lõbusad üllatused ning maiasmokad said suu magusaks	25
	Lasteosakonnas maikuus külas viimaste aastate üks tuntumaid Rootsi lastekirjanikke Åsa Lind	62
	15.veebruari näituse avamine. Regina Lukk-Toompere "Talv ja lumi, hämarus ja valgus"	
	Külas ajaloolane Jaak Juske	17
	7.apr Lasteraamatu päev: külas Priit Põhjala, Haapsalu noorte huvikeskuse draamaring	18
	4.oktoobril Glenda Sburelini illustratsioonide näituse avamine	32
	18.oktoobril vabariikliku 4. kl ettelugemisvõistluse "Kus hundist räägitakse" maakondlik eelvoor	
	16.nov Videoprojekti "Ettevaatust, äge raamat!" kutsetega esilinastus	27
	17.nov Perepäev "Ettevaatust, äge raamat!" Reeli Reinaus, Mare Hundi näituse avamine, klippide avalik esilinastus	16

	1.dets Talveõhtu Haapsalu Vanalinnas. Tähe- ja jutumängud, lugude kuulamine kamina valgel Laupäevased jutuhommikud; Suvi Iloni aias	
Asukülas	Muinasjutu- ja meisterdamistuba, 2018 aasta algusest tegutseb Fantaasiatoa nime all. Küünalde valmistamise töötuba: valmisid tassiküünlad. Robootikaring Nutipesa Piparkoogimöll – pühademeeleolu loomine: piparkookide küpsetamine ja kaunistamine, kinkekottide valmistamine, ehiti kuusk ja löödi tantsu.	10-20 10-20 10-20 10-20
Kullamaa	Euroopa päeval kuulati rahvaste muinasjutte	12
Palivere	Kohtumine kohaliku Palivere loomalugude kirjutaja Kristina K-ga, põhikooli õpilastele kohtumine Keiti Vilmsiga. Kinoõhtu raamatukogus "Seltsimees laps". Vaadati filmi ja tutvuti L. Tungla teostega.	12 18
Ridala	Kultuuripärandiaastale mõeldes igas kuus rahvakalendritähtpäevi tutvustav üritus. Nt Mäemõisa pargi tiigi ääres mardipäevaks jääd nõidumas 14. nov. maailmakuulsa Rootsi lastekirjaniku A. Lindgreni 111. sünniaastapäeva. Süüdati 111 küünalt, lauldi sünnipäevalaulu, tutvuti kirjaniku elu ja loominguga ja maiustati Eesti rahvusloom hunt. Külas Tõnis Ulm Keskkonnaametist	23 32 18
Taebla	Stephane Claveli vahendatud prantsuse lasteraamatute illustatsioonide näituse „Mina ja teised“ avamine lasteaia osavõtul	15
Vormsi	Muinasjutuhommikud	6-12

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine Vastavalt Rahvaraamatukogude seadusele on igas maakonnas keskraamatukogu, kes täidab täiendavalt raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid. Maakonnaraamatukogu ülesanded raamatukoguteeninduse koordineerimisel on: kogude komplekteerimine ja töötlemine; rahvaraamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine; rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine; erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine; teatme-bibliograafilise töö korraldamine.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu täitis maakonnaraamatukogu ülesandeid ja ülesanded olid jagatud viiele töötajale. Teabe ja nõuga abistavad kõik keskraamatukogu töötajad. Lääne

maakonna valdadega sõlmitud koostöölepingute alusel kasutavad maaraamatukogud keskraamatukogu vahendusel erinevaid teenuseid.

Komplekteerimisosakonna kaks töötajat komplekteerisid kõikidele maakonna raamatukogudele uusi teavikuid, järelkomplekteerisid lugejate nõudlusest tulenevalt teavikuid ja töötlesid raamatud kokkuleppe alusel. Komplekteerimisosakonna juhataja vahendas maakondlikule koolitusele Rahva Raamatu esindajad, oli emotsionaalne kohtumine.

Direktor suhtles omavalitsuste esindajatega, koostas ja sõlmis lepinguid, koostas dokumente, jälgis raamaturahade voogu ja kasutamist. Keskraamatukogu poolt esitatud andmete alusel tegi finantstoiminguid Haapsalu Linnavalitsuse raamatupidaja. Nõustas omavalitsuste raamatukogudega tegelevaid nõunikke ja raamatukoguhoidjaid kõikide raamatukogunduslike teenustega seotud küsimustes (programm Urram, andmekaitsetingimused). Korraldas ja teostas erinevate valdkondade aruandlust Kultuuriministeeriumile.

Pearaamatukoguhoidja kogus, kontrollis, redigeeris statistilisi ja sisulisi aruandeid. Kogus (kuigi maakonnast ei tulnudki) koolitussoove, korraldas maakondlikke täienduskoolitusi, jagas infot vabariiklike koolituste kohta. Nõustas raamatukogunduslike teenustega seotud küsimustes kirja, telefoni teel ja kohtadel käies. Palus maaraamatukogudel läbi viia raamatuvara inventuur, abi küsijaid nõustati. Esitas maaraamatukoguhoidjate hulgast kandidaate ERÜ ja ANDRAS-e tiitlile tunnustamiseks. Koostas üle saja leheküljelise „käsikirja“ (koos fotodega) Lääne maakonna maaraamatukogude ajaloo, Eesti Vabariik 100 raames. Iga maaraamatukogu sai ajaloo osa e-kirjaga, avalikkusele on kogutud materjalid nähtavad Haapsalu raamatukogu Facebooki kontol.

Teenindusosakonna juhataja nõustas maaraamatukoguhoidjaid laenutusteenuse korraldamise, RVLi teostamise, programmi Urram ja Riks teemadel, jagas kogemusi inventuuri teostamiseks, külastas koos direktori ja pearaamatukoguhoidjaga maaraamatukogusid.